

NÆRINGSLIVSMAGASINET

NR. 10 • 2015 • ÅRGANG 21
LØSSALG: 79 KR

Rosenkilden

Derfor hører Uis og SUS sammen

Hvorfor bør det nye sykehuset bygges på Ullandhaug, i samme område som universitetet og forskningsmiljøet? Vi har besøkt St. Olav i Trondheim for å høre hvordan og hvorfor de har bygget et av verdens beste forskningsintegreerte sykehus, rett ved NTNU og SINTEF - der forskerparet og nobelprisvinnerne May-Britt Moser og Edvard Moser driver sitt arbeid.

side 8-19

VI UTVIKL

OGREID.NO
51 85 40 00

KONTORLOKALER

Jon Brakestad, 905 17 432, jb@ogreid.no | Thomas J. Middelthon, 901 34 575, tjm@ogreid.no

ER BYEN

KONTORER • BUTIKKER • RESTAURANTER • PARKERING

STAVANGER CBD

Totalt fornyet, forstørret og forskjønnert – det nye Straensenteret får 8 000 m² nye kontorlokaler over fem etasjer. Taket blir et av Stavangers flotteste uterom med restaurant og utsikt over sjø og sentrum. I tillegg vil 11 000 m² kjøpesenter by på 25–30 butikker. Planlagt byggestart 2016 med ferdigstilling 2018.

Stort utvalg lokaler til leie – ta kontakt i dag for mer informasjon.

STRAENSENTERET

BUTIKKLOKALER

Merethe Svensen, 948 88 908, ms@ogreid.no

MAGASINET ROSENKILDEN

Næringsforeningens magasin Rosenkilden kommer ut månedlig i et opplag på 14.000. Det distribueres til alle bedrifter og offentlige virksomheter i regionen. Rosenkilden skal være dagsordensettende i regionens viktigste næringspolitiske saker og gjenspeile aktiviteten i medlemsbedriftene. Næringsforeningens nettside: www.naeringsforeningen.no.

KONTAKTPERSONER

TIPS: Egil Hollund, tlf: 992 93 700,
epost: hollund@naeringsforeningen.no

ANNONSER: Rune Dale, tlf: 920 54 779,
epost: dale@naeringsforeningen.no

MEDLEMSKAP:

Randi Mannsåker, tlf: 464 12 959,
epost: mannsaaker@naeringsforeningen.no

MEDLEMSMØTER:

Anne Woie, tlf: 995 12 623,
epost: woie@naeringsforeningen.no

KOMMENDE ARRANGEMENTER

MEDLEMSMØTER

06.11 IPR: Hvordan beskytte og dele kunnskap?

10.11 Logistikkdagen 2015 med Ketil Solvik-Olsen

11.11 U37- Ungt lederskap

13.11 Lederskolen III: E-ledelse

17.11 Lave renter og konsekvenser for næringslivet

19.11 Bransjetreff for advokater og jurister

20.11 Kommunikasjonsdagen

For mer informasjon
og påmelding,
gå til naeringsforeningen.no.

INN ACTIVITIES

05.11 Labor Market Update

11.11 CV Registration

12.11 Work in Sweden?

12.11 Workshop - Basic Photography

17.11 Nordsjørittet 2017??

18.11 Join us in celebrating Latvia's national day!

For sign up,
go to rosenkilden.com.

Rosenkilden følger redaktørplakaten.

Ansvarlig redaktør: Harald Minge.

Redaktør: Egil Hollund.

I redaksjonen: Ståle Frafjord, Frode Berge,

Trude Refvem Hembre

og Elianne Strøm Topstad.

Utgivelse/produksjon:

Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Telefon: 51 51 08 80.

Epost: post@naeringsforeningen.no.

www.naeringsforeningen.no

Opplag: 14.000.

Trykk/layout: Gunnarshaug Trykkeri AS.

Fotografer: Markus Johansson og

Henrik Moksnes/BITMAP

Årgang: 21.

Redaksjonen avsluttet: 23. oktober 2015.

Innhold

Derfor hører UiS og SUS sammen 8

Veien mot en bedre oljenæring 20

Europas lengste bussvei i rute 22

Uten automatisering, stopper Norge! 28

Nye muligheter: Hundrevis av ideer i luften 30

Profilen: Solveig Ege Tengesdal 32

Lær av de beste: Papirfly AS 36

Bedriften: John Dahle Skipshandel AS 40

Styreleder 44

Energikommentaren 46

Lunch 47

Spaltisten 48

Nye medlemmer siden sist 50

Kilden 52

INN Expats 54

Stavanger Rekrutteringsindeks 56

To av tre fikk ny jobb 57

Nytt om navn 58

Egersund Net 59

Framtiden er på Ullandhaug

Skal vi styrke eller svekke Ullandhaug? Det valget er avgjørende for Stavanger-regionens framtid!

HARALD MINGE • Adm. dir. i Næringsforeningen

S amtidig som det foregår en lokaliseringsdebatt om nytt sykehus, mener noen at tiden er inne til å bruke kreftene på å flytte Universitetet vårt gradvis ned til Stavanger sentrum. I en region som nå jobber knallhardt for å finne sitt framtidige næringsgrunnlag, skape nye muligheter og nye arbeidsplasser, er diskusjonene til tider helt surrealistiske. Over tid er det investert enorme ressurser på Ullandhaug hvor sentrale institusjoner har samlokalisert seg, og heldigvis er det fortsatt mye ledig areal igjen. Noen har tenkt på dette for lenge siden, det ligger en plan bak. Den første universitetskomiteen ble satt ned tidlig på 1960-tallet, så regionen har altså jobbet langsiktig med utvikling av Ullandhaug-området i over 50 år. Derfor: I stedet for eventyrfortellinger om å starte en nedbygging av dette kraftsenteret i byutviklingens og arkitekturens tegn, er det tid for litt alvorlig realitetsorientering. Nå gjelder det å bygge videre på eksisterende strukturer. Så la oss heller samle oss rundt Ullandhaug!

Næringsforeningen tar til orde for å styrke kompetansesenteret Ullandhaug, og ikke svekke det. Det samme gjør heldigvis de aller fleste som har levert høringsuttalelser når det gjelder lokalisering av nytt sykehus. Flertallet i fylkeskommunen, kommunene Sola, Randaberg, Gjesdal, Klepp og Time. Universitetet, Iris, pasientenes brukergruppe på sykehuset, Eldrerådet, Fagforbundet etc går alle inn for å bygge opp Ullandhaug. Fortsatt er det noen uker til styret i Helse Stavanger skal ta valget, men etter rapporter fra et styreseminar å dømme er flertallet klart innstilt på Ullandhaug, blant annet

fordi det blir vesentlig billigere og fordi sykehuset kan bli tatt i bruk adskillig tidligere. Stavanger kommune (med en stemmes overvekt), Fylkesmannen og Vegvesenet går for Våland-alternativet. De to siste instansene behandler saken som et rent samferdselsprosjekt. God adkomst er viktig, men det blir løst minst like godt på Ullandhaug.

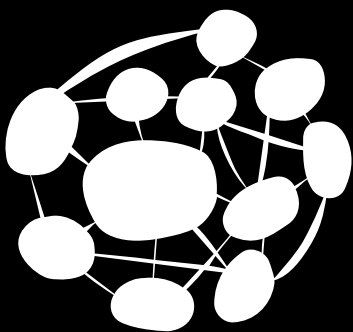
I dette nummeret av Rosenkilden er sykehussaken tematisert og belyst fra flere vinkler. Omtalen i lokale medier har tidvis hatt likhetstrekk med dekningen av den såkalte Bybane-saken, journalistikk med en klar slagside mot Våland og mangel på balanse. Et klart flertall for Ullandhaug-alternativet blir i Aftenbladet gjentatt beskrevet som "flertall for Våland og Ullandhaug". Transportrapporten fra Asplan Viak er tolket som om Våland er en miljøvinner i forhold til Ullandhaug, men går du bak tallene ser du at forskjellene er ubetydelige. Rapporten etterlater seg også noen store spørsmålstegn. Totalt snakker vi i framtiden om et høyt antall ekstra daglige bilreiser inn i Våland-området dersom sykehuset blir liggende der – et tett befolket boligområde med flere skoler, barnehager og servicetilbud. Den merbelastningen vil noen si er et betydelig større problem på Våland enn Ullandhaug. Og til slutt: Et nytt sykehus på Ullandhaug vil kunne tas i bruk mellom to og tre år før et nytt sykehus på Våland, ifølge konseptrapporten til Helse Stavanger. Uten å nevne dette faktumet ble det i Aftenbladet problematisert at utbygging på Ullandhaug, på grunn av statlig saksbehandlingstid, kunne bli flere måneder forsinket.

Den meste interessante artikkelen i dette

nummeret er basert på besøket Rosenkilden avla på nye St. Olavs hospital i Trondheim, som er hundre prosent samlokalisert og integrert med det medisinske fakultetet ved NTNU. Det ligger i forlengelsen av campus-området til universitetet som igjen er naboer med SINTEF. Det drives medisinsk forskning spisset inn mot teknologi og som partnere står giganter som Sony, Olympus og GE. Det er i dette miljøet nobelprisvinnerne og forskerparet May-Britt Moser og Edvard Moser opererer. I bygg hvor det foregår pasientbehandling holder også forskere og studenter til. Legene beveger seg enkelt til fots fra behandling til undervisning på universitetet. Flere av sykehusbyggene har en egen universitetsetasje. Budskapet fra Trondheim til Stavanger illustreres godt av Eivind Andersen, head of tech Trans – health, NTNU: Dersom sykehuset ligger utenfor gåavstand til Universitetet kan det like godt ligge i en annen by.

Ullandhaug bør fortsette utviklingen som et stadig sterkere akademisk kraftsenterum! Universitetet er i en tøff konkurranseposisjon om studenter og dyktige vitenskapelig ansatte. Konkurransen foregår både på et nasjonalt og et internasjonalt nivå. Da er det viktig å kunne tilby et attraktivt campus-område, et område som er kompakt og som omfatter sterke fagmiljøer. Det har vært gjennomført betydelige investeringer i infrastruktur og bygningsmasse over tid. Ved å splitte opp UiS geografisk vil det ikke være til å unngå at fagmiljø blir splittet, og at kvaliteten på både undervisning og forskning med stor sannsynlighet blir dårligere.

Å ikke ville styrke Ullandhaug er det samme som å ville svekke Ullandhaug!

NÆRINGSFORENINGEN

Gir kraft til vekst

POSTADRESSE

Næringsforeningen i Stavanger-regionen,
Postboks 182, 4001 Stavanger
TELEFON: 51 51 08 80.
E-POST: post@naeringsforeningen.no

NÆRINGSFORENINGEN ER TIL STEDE I HELE STAVANGER-REGIONEN – FRA DALENE I SØR TIL RYFYLKE I NORD.

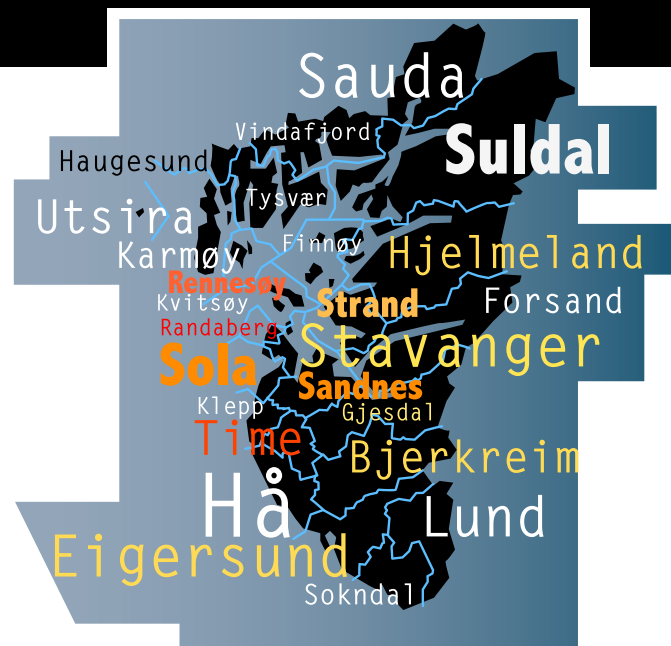
Næringsforeningen har 1.823 medlemsbedrifter, og over hele regionen har vi en lokal tilstedeværelse med egne ressursgrupper. Disse fungerer nærmest som lokalkontor og arbeider med lokale utfordringer, men i et regionalt perspektiv. Et grenseløst næringsliv i en stadig mer grenseløs region. Nå arrangeres det egne medlemsmøter i Egersund, Bryne, Gjesdal, Sandnes, Sola, Risavika, Randaberg, Rennesøy, i Ryfylke og selvfølgelig i Stavanger. Vi er på vårt aller beste når vi får til gode samarbeidsprosjekter – ofte sammen med det offentlige.

VISJON OG VERDIER

“Gir kraft til vekst” er Næringsforeningens visjon. Våre tre utvalgte verdier er “modig, dagsordensettende og godt vertskap”. Vertsapsrollen er sentral i en nettverksorganisasjon, og foreningen har lange tradisjoner i å ivareta rollen som samfunnsdebattant og pådriver for å ivareta medlemmenes interesser.

STRATEGISKE FOKUSOMRÅDER

De fem viktigste områdene Næringsforeningen skal levere på er infrastruktur, økt boligbygging, kompetanse, de to strategiske næringene energi og mat og Den grenseløse regionen. Herunder er det iverksatt 12 strategiske prosjekt.

24 RESSURSGRUPPER

Næringsforeningen er i underkant av 20 ansatte, men ca. 250 medlemmer er organisert i foreningens 24 ressursgrupper. Disse jobber med spesifikke fagfelt som bygg- og anlegg, energi, IT eller matbransjen, eller de kan være geografisk basert. Ressursgruppene er viktige temperaturmålere blant medlemsbedriftene, og i egenskap av sin kompetanse og nettverk løfter de fram viktige saker og ulike prosjekter i samarbeid med administrasjonen. De bidrar også til høringsuttalelser, deltar i offentlige utvalg eller arrangerer medlemsmøter.

RENNESØY

Leder: Joar Gangenes. Tlf: 916 47 323
joar.gangenes@subsea7.com

ENERGI

Leder: Svein Olav Simonsen. Tlf: 905 96 822
sveinolav.simonsen@eu.weatherford.com

FORNYBAR STAVANGER

Leder: Rune Hersvik. Tlf: 916 35 724
rune@vind.no

BYGG OG ANLEGG

Leder: Egil Skjæveland. Tlf: 900 69 667
egil@oh-tomter.no

MAT

Leder: Arna Smistad. Tlf: 930 599 24
arna@maaltidetshus.no

STAVANGER SENTRUM

Leder: Arild Tvedt. Tlf: 906 35 442
arild.tvedt@tvedt-eiendom.no

SANDNES

Leder: Dag Halvorsen. Tlf: 982 67 702
dag@sig-halvorsen.no

RISAVIKA

Leder: David Ottesen. Tlf: 954 95 040
david.ottesen@risavika.no

FORUS

Leder: Svein Ivar Førland. Tlf: 906 44 191
sveinivar.forland@sandnes-sparebank.no

GJESDAL

Leder: Anniken Øgreid. Tlf: 990 14 409
anniken@alg-land.no

JÆREN

Leder: Hans Kristian Aasland. Tlf: 920 66 625
hk@jarentreprenor.no

DALANE

Leder: Vidar Volden. Tlf: 913 12 189
vidar@voldentollefsen.no

RYFYLKE

Leder: Ronny Hus. Tlf: 975 99 990
ronny@rush.no

DEN GRØNNE LANDSBYEN

Leder: Bent Bergersen. Tlf: 924 47 789
post@mxsportrandaberg.no

IT

Leder: Hans Bagstevold. Tlf: 911 37 644
hans.bagstevold@hatteland.com

TILRETTELAGT ARBEID

Leder: Kjetil Søyland. Tlf: 900 38 224
kjetil@avanti-ryfylke.no

ENTREPRENØRSKAP

Leder: Osman Amith. Tlf: 938 07 748
osman@messandorder.com

KAPITALFORVALTNING

Leder: Rolf Johansen. Tlf: 905 40 179
rolf.johansen@formue.no

KULTURNÆRING

Leder: Trude Marit Risnes. Tlf: 951 951 47
TrudeMarit.Risnes@sso.no

SOLA

Leder: Mette Finnebråten. Tlf: 975 63 892
Mette@selandoptikk.no

INTERNASJONALE RELASJONER

Leder: Steinar Olsen. Tlf: 900 59 794
so1003@online.no

LEAN

Leder: Christine Wathne Seloter. Tlf: 995 07 261
christine.w.seloter@sr-bank.no

U37

Leder: Arnstein Torsvoll. Tlf: 976 43 388
arnstein@torsvoll.com

HÅNDVERKERE

Leder: Rasmus Pollestad. Tlf: 908 23 154
jensgs@byggmestersoren.no

NÆRINGSFORENINGENS STYRE

Steinar Aasland
Leder

Ådne Kverneland
Nestleder

Odd B. Skjærseth

Tor Olav Gåsland

Ronny Hus

Bjørn Wigestrøm

Svein Ivar Førland

Arnstein Torsvoll

Ruth-Hege Holst

DISPLAYSYSTEM I ALLE STØRRELSER

Vårt team kan bistå deg med displaymateriell i ulike størrelser. For større messeløsninger tilbyr vi AIRFRAME – en strøken løsning som er utbyggbar og har stor gjenbruksverdi. Teknisk Ukeblad valgte en fleksibel Airframe-løsning med integrerte monitører. Vi designet vegg for bruk i tre ulike størrelser.

DESIGN

PRINT

TESTMONTERING

BITMAP*
MULTIVISUAL

Kvitsøygata 15 | 4014 Stavanger | Tlf. 51 84 92 30 | post@bitmap.no | www.bitmap.no

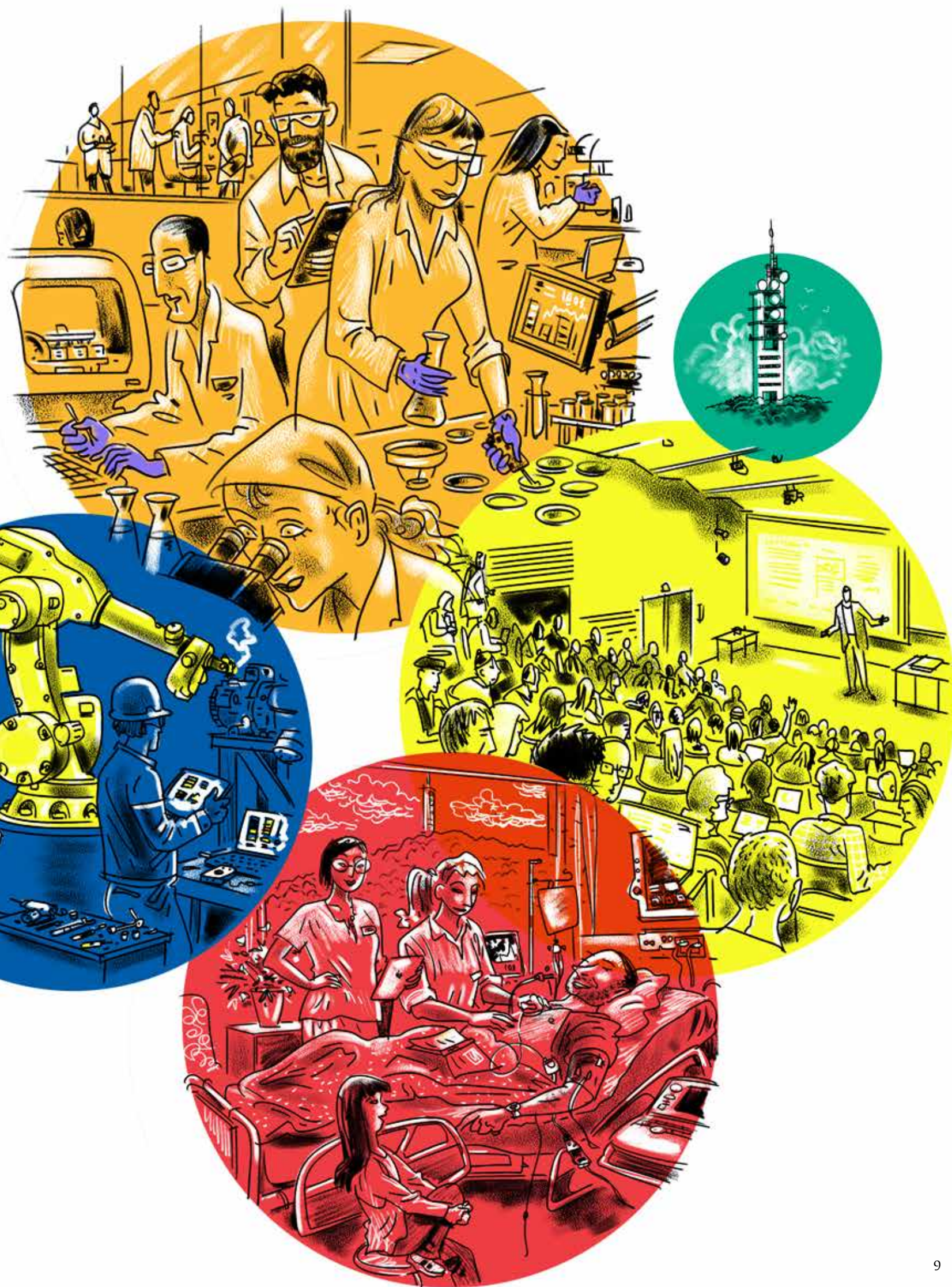
Derfor hører helse, universitet og forskning sammen

TEKST:
EGIL HOLLUND OG STÅLE FRAEFJORD
ILLUSTRASJON: STÅLE ÅDLAND

Over hele verden bygges universitetssykehus i tilknytning til universiteter og forskningscenter. I den nasjonale forsknings- og innovasjonsstrategien HelseOmsorg21 er forskning og næringsutvikling en av bærebjelkene for å utvikle framtidens sykehus, slik de gjør og har gjort det blant annet i Stockholm, København og Groningen i Nederland. Vi har besøkt St. Olavs hospital i Trondheim, et av verdens best integrerte forskningssykehus, for å høre mer om hvorfor tilhengerne av å bygge sykehus på Ullandhaug mener at forskningsargumentet er så avgjørende.

«Dersom sykehuset hadde ligget et par kilometer unna universitetet, kunne det like godt vært i en annen by».

Eivind Andersen, Head of Tech Trans - Health, NTNU Technology Transfer

Nye St. Olavs hospital er det norske forbildet for mange av tilhengerne av et nytt sykehus på Ullandhaug. I Trondheim er sykehuset 100 prosent integrert med det medisinske fakultet ved NTNU. Det ligger i forlengelsen av campus-området til universitetet - som igjen er naboer med SINTEF. De samarbeider med internasjonale teknologikjemper som Sony, Olympus og GE - og i fjor fikk deres forskerpar May-Britt Moser og Edvard Moser Nobelprisen i medisin.

Vi passerer Nidarosdomen, kjører over Elgeseter bru på vei ut av sentrum, og ankommer Studentersamfundet på Øya. Mens vi spaserer bort mot St. Olavs hospital for å snakke med forskningsdirektør Petter Aadahl, går vi forbi horder av studenter. Sykehuset ligger fordelt rundt på mer enn ti bygninger, de fleste fire til seks etasjer høye. Offisielt ble

det åpnet i 2010 – etter en utbygging som totalt kostet 12 milliarder kroner. Det gamle sykehuset lå samme sted, og fortsatt er flere av de gamle bygningene i bruk.

- Det har betydd ganske mye for byutviklingen i Trondheim at man har valgt å legge sykehuset her. Men da diskusjonen om å bygge nytt sykehus raste på slutten av 90-tallet, var medisinstudiet og forskningen godt etablert. Vi var allerede blitt til NTNU

St. Olavs hospital ligger fordelt på en rekke bygninger. Her på Nevrosenteret samarbeider nevrokirurgene, nevrologene, geriaterne, basalforskerne og hodepineforskerne – og universitetet har en egen etasje.

og det var bestemt at vi skulle drive medisinsk forskning spisset inn mot teknologi. Derfor ble forskningsargumentene ganske tunge i spørsmålet om nytt sykehus, forteller Aadahl.

Han er tydelig stolt over hva de har fått til i Trondheim, og det på relativ kort tid. Universitetet i Trondheim fikk sin avdeling for medisin i 1975, men den gang underlagt Bergen. Studentene gikk først tre år i Bergen, før de fullførte de siste tre årene i Trondheim.

- Allerede da lå universitetets medisinske

Forskerparet og nobelprisvinnerne May-Britt Moser og Edvard Moser holder til på Nevrosenteret ved St. Olavs hospital, i samme bygning som det foregår pasientbehandling. Foto: NTNU

avdeling tett ved sykehuset. Men det var ikke før i 1993 at det ble etablert et fullgodt medisinstudium i Trondheim. Da tok man opp de første 90 studentene som skulle gå her i seks år, forteller Aadahl.

Det var omtrent samtidig som debatten om nytt sykehus i Trondheim startet. Men det var ikke før i 2002 at utbyggingen ble vedtatt. Alternativet var å flytte til Dragvoll, seks kilometer bort fra universitetet.

- Dersom man da flyttet sykehuset, ville vi ha flyttet bort fra forskningsmiljøet og NTNU. Universitetet har aldri hatt planer

om å flytte på seg, så da hadde det blitt et geografisk skille, fastslår Aadahl, og fortsetter:

- Historien har vist at tankegangen om å samle alt har vært riktig. Det er nå bestemt at NTNU skal ha alt på én campus, og vi er derfor i ferd med å flytte også de humanistiske fagene og forskningsmiljøene fra Dragvoll og ned hit.

VERTIKAL INTEGRASJON

I Trondheim er altså medisinsk fakultet 100 prosent integrert med sykehuset, vertikalt.

- Flere av byggene her har en sandwich-

ST. OLAVS HOSPITAL

- Nye St. Olavs hospital ble åpnet i 2010, til en prislapp av 12 milliarder kroner.
- Sykehuset er integrert med medisinsk fakultet, som har egne etasjer ved de ulike avdelingene, og det ligger på campus ved siden av NTNU, som igjen er naboer med SINTEF.
- Antall ansatte: 9928
- Befolkning i nærrområde: 300.000
- Årlige driftskostnader: 7,8 milliarder kroner

- Det finnes gode, sterke og faglige grunner til at sykehus, universitet og forskningsmiljø bør integreres og det så tett som mulig, sier forskningsdirektør Petter Aadahl ved St. Olavs hospital.

modell, med en universitetsetasje midt i, forteller Aadahl.

Tettere integrasjon er omtrent ikke mulig. Det betyr at i samme bygningene som det foregår pasientbehandling, holder også forskerne og studentene til.

- Noen av sentrene og noen av instituttene har fått det bedre til og er mer integrert enn andre. Et av de stedene de har fått det aller best til er på Nevrosenteret. Der er samarbeidet mellom nevrokirurgene, nevrologene, geriaterne, basalforskerne og hodepineforskerne tett og godt, forteller Aadahl.

Det er også her forskerparet og nobelprisvinnerne May-Britt Moser og Edvard Moser holder til. I fjor ble de tildelt Nobelprisen i medisin, sammen med amerikaneren John O'Keefe, for sine oppdagelser av celler som utgjør et posisjoneringssystem i hjernen.

- Det at universitetet og sykehuset ligger samlet, har gjort at vi har tatt ut gevinster som vi ikke tror vi hadde fått til uten. Det er jo vanskelig å si hva som hadde skjedd om vi flyttet sykehuset bort fra universitetet, men det som oppstår i forholdet mellom basalforskning og klinisk drift er vanskelig å få til om vi hadde ligget hver for oss. Men selvsagt, de nye delene av sykehuset stod ferdig i 2010, så vi har ikke tatt ut potensialet fullt ut ennå, fastslår Aadahl.

Han får støtte av Eivind Andersen, Head of Tech Trans – Health, NTNU Technology Transfer (TTO), som jobber med å skape

verdier av forskningsresultater og gode ideer ved universitetet og sykehuset.

- Vi har et 10-talls spinn off-virksomheter innenfor medisin, medisinsk teknologi og e-helse som har fått lov å jobbe veldig nær sykehuset, forskningsmiljøene og professorene. Tett integrasjon mellom forskning, sykehus og næringslivet betyr veldig mye. Dersom sykehuset hadde ligget et par kilometer unna, kunne det like godt vært i en annen by, sier Andersen.

Men det er ikke bare studentene, forskerne og legene som deler de samme bygningene.

- Direktørene på sykehuset sitter på ene siden i administrasjonsbygningen, mens dekanene på fakultetet sitter på andre siden av rommet. Ledelsen ved begge de to institusjonene, med kontorpersoneell og økonomi, sitter altså samlet, forteller Aadahl.

I Trondheim er det også slik at de fleste ansatte ved sykehuset som er engasjert i forskning, også har en eller annen tilknytning til universitetet. Aadahl selv er forskningsdirektør, men er også professor ved universitetet. En slik todeling gjelder svært mange - også på lavere nivå. Derfor har de også stipendiater som jobber med forskning halv tid, mens de er opptatt med pasientbehandling resten av tiden.

GODT DOKUMENTERT

- Hvorfor er det viktig at et sykehus

bygges tett sammen med universitet og forskningsmiljøer?

- Det finnes gode, sterke og faglige grunner til at dette bør integreres og det så tett som mulig. Om det skal gjøres i bygningsmassen eller om det skal ligge tett ved siden av hverandre, vil måtte avgjøres av lokale forhold. Men det bør uansett ligge veldig tett, sier Aadahl.

Han viser til at det finnes mye forskning, spesielt fra USA, som viser at tett integrasjon mellom universiteter og universitetssykehus, forskningsmiljøer og i neste omgang næringsutvikling, gjør at pasientbehandlingen blir bedre. Dette er også en av bærebjelkene i HelseOmsorg21, den nasjonale forsknings- og innovasjonsstrategien som ble lagt fram i fjor.

Aadahl forklarer nærmere:

- Det handler først og fremst om kompetanse. Hvilke mennesker du tiltrekker deg som en forskningsinstitusjon og hvordan disse utvikler seg. Vi trenger glitrende kirurger, men det viser seg at om disse også bedriver forskning og er med i et forskningsmiljø, så yter de bedre, kvaliteten på arbeidet deres blir bedre og de er raskere med å ta i bruk nye behandlingsformer. For nye metoder handler ikke alltid om økonomi. Det handler om at legene må ha tro på dem. Da er kunnskap avgjørende, og de som forsker og er aktive internasjonalt, viser det seg at ofte tilegner seg denne kunnskapen tidligere enn andre.

Det er en klar trend internasjonalt å etablere og bygge ut og samlokalisere sykehus, forskningssentre og universitetsinstitusjoner. Karolinska i Stockholm er ett eksempel, der første byggetrinn i en hel rekke er i ferd med å reise seg. I København satser de tilsvarende på Nørre Campus, og ikke minst i Nederland og i USA er det etablert store og tunge forskningsparker integrert rundt sykehusene – der også næringsutvikling i neste omgang er en viktig del av det hele.

Eivind Andersen tror et viktig moment er at samlokalisering gjør at kulturforståelsen kan bli bedre, ikke minst dersom det kombineres med en bevisst strategi i forhold til kommersialisering og næringsutvikling.

- Om det har vært vanskelig å få til samarbeid med næringslivet ved universitetene, er det ikke lettere på sykehusene – i alle fall ikke i Norge. Derfor er det kjempeviktig å ha dette helt fremme i pannebrasken som uttalte mål. Det er ikke enkelt å sette av dyre arealer til nye virksomheter man ikke vet om kommer fra dag én, men man bør tenke over hvor og hvordan disse skal kunne integreres, sier Andersen.

STOR FORDEL I STAVANGER

Aadahl tror det vil være en stor fordel for Stavanger om sykehuset samlokaliseres

på universitetsområdet, dersom byen og universitetet har ambisjoner om å etablere et medisinstudium. Som kjent er dette noe det arbeides med og som universitetet har ambisjoner om. Men han tror det uansett er mye Stavanger-regionen, dagens universitet og dagens forskningsmiljø kan få ut av et enda tettere samarbeid og integrasjon med forskningsmiljøet på sykehuset.

- For det første, med verdens aldrende befolkning, er det en økende mengde forskning og forskningsmidler innenfor helsefeltet. Så selv forskere i Stavanger som ikke primært er helseforskere, vil etter hvert oppdage at det ligger mye penger i helse. Vi som privatpersoner etterspør det, helseministeren etterspør det og verden etterspør det. Behovet for helseforskning endrer seg fordi det ikke lenger bare handler om å finne opp en ny dings, en ny medisin eller en ny metode, men det handler også for eksempel om hvordan vi snakker og samarbeider i team, det kan

handle om logistikk og hvilken flyt vi har i organisasjonen og det kan dreie seg om sikkerhetsarbeid der helsevesenet kan lære av andre sektorer, sier Aadahl.

Aadahls logikk er enkel. I Norge i dag tjener vi penger på utvinning og teknologi rundt olje og gass. Vi oppdretter fisk, som vi selger. Vi bruker penger på en offentlig sektor med utdanning og barnehager. Og så driver vi med helse. Og helse er stort. 300 milliarder kroner i året, i Norge. Mer enn de samlede investeringene og utgiftene til drift på norsk sokkel.

- I Stavanger, med så mye tung teknologi og sikkerhetstenkning rundt olje og gass, bør man utnytte mulighetene innenfor helse, sier Aadahl.

Det samme mener Eivind Andersen. Det er ikke umulig å få dette - selv om sykehuset plasseres tre kilometer eller lenger unna universitetet.

- Men det er ingen tvil om at da har du et mye dårligere utgangspunkt, fastslår Andersen.

Eivind Andersen ved NTNU tror samlokalisering mellom sykehus og universitet gjør at kulturforståelsen blir bedre, ikke minst dersom det kombineres med en bevisst strategi i forhold til kommersialisering og næringsutvikling.

FOTO: PÅL CHRISTENSEN/STAVANGER ATTENBLAD

STAVANGER KONSERTHUS – ET MØTESTED FOR HELE REGIONEN

Stikk innom konserthuset før jul! Vi har et omfattende kulturtilbud året rundt, akkurat nå med både julekonserter og andre arrangement på programmet. Sissel, Carola, The Nordic Tenors, Galen i halen-gjengen og Julestjernene Randi Tytingvåg, Hanne Sørvaag og Britt-Synnøve Johansen er blant de mange som kommer innom. Stavanger Symfoniorkester gjør Händels Messias, og 1B1 inviter til stor "Hjem til jul" helaften!

Skal du arrangere noe?

Konserthuset ligger rett på bryggekanalen i Bjergsted, og inneholder blant annet to flotte konsertsaler og en vakker glasskledd foaje med utsikt til fjord og fjell så langt øyet ser. Her finner du restauranten Spiseriet, med unik beliggenhet og flere prisbelønnede kokker. Vi leier ut lokaler til mange typer arrangement, så ta kontakt med oss for en omvisning og et uforpliktende tilbud.

Mer informasjon:
www.stavanger-konserthus.no

STAVANGER KONSERTHUS

- Fem prosent foregår på SUS i dag

Selv om det ikke er legeutdanning ved Stavanger universitetssjukehus (SUS) i dag, har sykehuset en betydelig forskningsaktivitet. – Faktisk foregår fem prosent av all forskning ved norske sykehus i Stavanger, forteller forskningsdirektør Stein Tore Nilsen.

Nilsen leder en forskningsavdeling som ble opprettet så seint som i 2010. Som ett av seks universitetssykehus i landet, er medisinsk og helsefaglig forskning et dedikert satsingsområde for SUS. Det er også en av sykehusets lov- pålagte oppgaver.

- Vi har 150 medarbeidere med doktorgrad og publiserer jevnlig i internasjonale tidsskrifter, forteller Nilsen.

Et universitetssykehus i Norge er en uavhengig og selvstendig forskningsinstitusjon. Det er totalt seks universitetssykehus i Norge. I tillegg til Stavanger, har du Bergen, Trondheim, Tromsø, Oslo og Akershus. Samarbeidet med universitetene og den forskningen som foregår der, er naturlig nok betydelig.

Deler av forskningsmiljøet ved SUS holder til i Forskningshuset, som er den gamle direktørboligen. 20 stipendiater, postdoc-ansatte, forskere og administrativt personell holder til her.

- Flere av våre ansatte har også bistillinger ved Universitetet i Bergen og Universitetet i Stavanger, og vi samarbeider jevnlig, forteller Nilsen.

At forskningsaktiviteten ved SUS blir lagt merke til, fikk vi et udiskutabelt bevis på senest nå i høst. Da publiserte The Lancet, ett av verdens mest prestisjefylte forskningstidsskrifter, ikke mindre enn to artikler hentet fra sykehusets Kirurgiske forskningsgruppe i sin jubileumsutgave.

– The Lancet er blant fire av verdens mest viktige og prestisjefylte tidsskriftene vi

- Forskning er viktig i seg selv for å kunne tilby et så godt sykehustilbud som mulig, sier forskningsdirektør Stein Tore Nilsen.

STAVANGER UNIVERSITETSSJUKEHUS

- Antall ansatte: 7300
- Befolkning i nærområde: 330.000
- Årlige driftskostnader: 5,8 milliarder kroner

har innen internasjonal forskning. At SUS sin kirurgiske forskningsgruppe gis plass til to artikler i samme utgave, er en helt fantastisk anerkjennelse, fastslår Nilsen.

I en revisjon utført av Norsk Forskningsråd for fire år siden, fikk kirurgisk forskning ved SUS karakteren «excellent».

- FORSKNING MÅ IVARETAS

Sykehuset er naturlig nok også en sentral aktør i Norwegian Pumps & Pipes, sammen med Greater Stavanger, IRIS, Univer-

sitetet og Norwegian Smart Care Cluster (NSCC). Pumps & Pipes er et internasjonalt initiativ, opprinnelig fra Houston, for å skape en møteplass som grunnlag for kompetanseoverføring mellom olje og helsesektoren. Nå har regjeringen foreslått at Norwegian Pumps and Pipes i Stavanger skal få fem millioner kroner for å kunne bli et Pumps and Pipes-knutepunkt i Europa.

- Det er vi med glede at dette prosjektet nå ser ut til å få midler til å komme i gang, selv om vi ikke tar noen ting på forskudd, sier Nilsen.

Når Helse Stavanger nå skal bygge nytt, er Nilsen naturlig nok opptatt av at forskningsaktiviteten blir gitt et så godt utgangspunkt som mulig ved det nye sykehuset. Han vil imidlertid ikke ha noen offentlig mening om det betyr flytting til Ullandhaug, at de blir på Våland eller flytter til Stokka i Sandnes.

- Jeg er en del av sykehusledelsen og kommer ikke til å gi noen egne råd, ut over den felles innstillingen som direktøren og sykehusledelsen vil gi styret i Helse Stavanger, påpeker Nilsen.

Han er imidlertid klar på at forskningsaktiviteten ved SUS er en lovpålagt oppgave og et satsingsområde for sykehuset.

- Vi har et befolkningsgrunnlag som er stort og som er et godt grunnlag for pasientnær og klinisk forskning. Vi er heller ikke avhengig av at det etableres medisinstudium i Stavanger, for at forskning skal kunne være et viktig satsingsområde, sier Nilsen.

Han trekker også fram at forskning er en av tre bærebjelker i den nasjonale strategien HelseOmsorg21, som bygger på at forskning, og i neste omgang næringsutvikling som en følge av forskningen, bidrar til et bedre helsetilbud for pasientene.

- Med andre ord, forskning er viktig i seg selv for å kunne tilby et så godt sykehusstilbud som mulig, ifølge Nilsen.

SYKEHUSUTBYGGINGEN

- Helse Vest planlegger å bygge nytt sykehus. Det er tre alternativer, Våland (på dagens sykehusomt), Ullandhaug og Stokka i Sandnes.
- Uansett alternativ må sykehuset bygges ut i flere etapper. Første etappe vil koste rundt åtte milliarder kroner, og stå ferdig våren 2023 dersom Ullandhaug velges, rundt årsskiftet 2025/2026 dersom Våland velges og i 2026 dersom Stokka blir valgt.
- Konseptrapporten for de ulike alternativene har nå vært ute på høring. Over halvparten av kommunene, organisasjonene og instansene som har uttalt seg, totalt 29, har Ullandhaug som det foretrukne alternativet. 14 prosent vil enten ha Ullandhaug eller Våland, 14 prosent vil ha Våland, 7 prosent Stokka og 14 prosent er nøytrale eller peker ikke på noen av de tre alternativene. Blant tilhengerne av Ullandhaug finner du Sola, Randaberg, Time og Gjesdal kommune, Rogaland fylkeskommune, Universitetet i Stavanger, IRIS, Næringsforeningen, Eldrerådet, Brukerutvalget og Fagforbundet. Legeforeningen og Sykepleierforbundet er blant dem som vil ha enten Ullandhaug eller Våland, mens Stavanger kommune, Fylkesmannen og Vegvesenet foretrekker Våland. Sandnes kommune er den største tilhengeren av Stokka-alternativet.
- 27. november skal styret i Helse Stavanger velge hvor de ønsker at det nye sykehuset skal ligge.
- 22. desember skal styret i Helse Vest gjøre sitt vedtak angående tomtevalg og sykehusutbygging i Stavanger.
- I januar 2016 er det statsråd Bent Høie som skal gjøre endelig vedtak om hvor det nye sykehuset i Stavanger skal ligge.

KALLESTEN

Revisjon og Regnskap AS

Få løpende oversikt – DAGLIG!

**“ Få oversikt over likviditet, resultat, prognoser og nøkkeltall
– når du selv ønsker det, like enkelt som i nettbanken.**

Gjennom effektive nettbaserte løsninger har du alltid tilgang til oversiktlig og kvalitetssikret regnskapsinformasjon.

Revisjons- og regnskapskompetanse under samme tak gir deg tilgang til hjelp og veiledning innen et bredt spekter av fagområder.

Fire om hvorfor de vil bygge

Vi har spurt fire aktører og fagpersoner om hvorfor de mener forskningsargumentet er så viktig og hvorfor de derfor mener Ullandhaug er det beste stedet for et nytt sykehus.

- 1** Hvorfor er det viktig at sykehuset bygges på Ullandhaug?
- 2** Hvorfor betyr det så mye at sykehus, universitets og forskningsmiljøet er samlet?
- 3** Hvilke potensiale har helseforskning og næringsutvikling innenfor helse i vår region?
- 4** Hvordan ser du for deg framtidens Ullandhaug?

OLE RINGDAL
administrerende direktør, IRIS

1 Med det nye universitetssykehuset på Ullandhaug kan vi skape en nærhet til utdannings- og forskningsinstitusjoner som gir det beste grunnlaget for et tett og godt samarbeid mellom disse. Felles bygg og lokaliteter bør bli en del av konseptet. Det beste samarbeidet oppstår når folk møtes til daglig!

2 SUS er et universitetssykehus som har oppgaver i tillegg til pasientbehandlingen. Derfor er samarbeidet om utdanning, forskning og innovasjon med UiS, IRIS og Ipark viktig. Dette er en del av samfunnsoppdraget til et universitetssykehus.

3 Se på Lærdal Medical og se på hva Lyse har fått til. Andre bedrifter kan få til det samme innen helse teknologi hvis de får til et godt samarbeid med sykehus, universitet og forskning. Vi er gode på omstilling og vi er gode på teknologi, dette sammen med et stort marked innen helse og medisin gjør det hele til et attraktivt satsingsområde for vår region.

4 Min visjon for Ullandhaug er en levende bydel med studenter og ansatte fra UiS, SUS og de andre kompetanseinstitusjonene. Aktivitet skjer hele døgnet, med flere studentboliger, muligheter for overnatting og bespisning, butikker, helsestasjon med mere. En bydel bygd på kompetanse!

MARIT BOYESEN
rektor, UiS

1 Sykehuset er, på samme måte som universitetet, en av de viktigste kunnskapsinstitusjonene i regionen. Ved en lokalisering av sykehuset i nærheten av universitet på Ullandhaug, legges det til rette for faglige synergier innen helsefaglige utdanninger, forskning og innovasjon.

2 Nærhet mellom universitetet, sykehuset, IRIS og Ipark vil gjøre det lettere å få til forskningssamarbeid på tvers av enhetene. Her ligger det til rette for å kunne benytte felles infrastruktur for forskning som laboratorier og annet vitenskapelig utstyr, og likedan å kunne benytte felles støttesystemer for innovasjon og nyskaping.

3 Jeg ser mange muligheter for forskningsbasert innovasjon med bakgrunn i helsefaglig og medisinsk forskning med kopling til teknologi. Det foregår i dag samarbeid mellom fagmiljøene i medisin og helsefag ved SUS, og fagmiljøene ved UiS innen helsefag, samfunnssikkerhet, biologisk kjemi, IKT («smart teknologi»), billedanalyse og petroleumsteknologi koplet til prosjektet «pumps and pipes». Her er mange gode ansatser å bygge videre på.

4 Framtidens Ullandhaug vil være en stor kunnskaps- og innovasjonspark i internasjonal toppklasse!

på Ullandhaug

KJETIL SØREIDE

MD PhD, Gastrokirurgisk avdeling, SUS og professor, Klinisk institutt I, UiB

1 For leger som forsker, så vil for de aller fleste arbeidstiden i størst grad bestå av diagnostikk og pasientbehandling. Forskingen blir i stor grad gjort i tillegg, og da er fleksibilitet, logistikk, tilrettelegging og interaksjoner av stor betydning. Nære relasjoner betyr hyppigere møter, lettere å finne overlapp mellom prosjekter og ideer, samt mulighet for å bruke hverandres ressurser mest mulig effektivt. Dette er nå svært tungvint slik SUS og UiS er lokalisert.

2 Nærhet skaper kontaktarenaer, møteplasser og kjennskap som ellers er tyngre å få til, samlokalisering gir fleksibilitet i utnyttelse av delte arealer, delte utstyrsparker, delt teknologi og kompetanse. At dyktige klinikere som skjønner viktigheten av grunnforskning kan jobbe med topp basalforskere som skjønner nødvendigheten av å bringe basal kunnskap til bedre diagnostikk og behandling i klinikken, er avgjørende og blir enda viktigere framover. Mange viktige oppdagelser innen medisinen har også oppstått gjennom tilfældigheter, gjerne gjennom eksperimenter utført for andre formål. Det er derfor ekstremt viktig at nærheten mellom grunnforskningen og klinikk er så tett at muligheten for å oppdage "uventede" funn og forstå betydningen av disse er mulige. Slike oppdagelser kan ikke bestilles, de må ha et relativt stort grunnlag for 'failures' for å ha noen suksesser. Mulighet til å lage "clinical trial centers" mellom UiS og SUS, som gjør at man ikke kun er med på andre studier, men selv kan starte og drive nasjonale og internasjonale studier, også som oppdragsforskning, er også et viktig argument.

3 Vi har mange muligheter. For å nevne ett eksempel; biomarkører innen kreft og andre sykdommer vil kunne ha store potensialer. SUS/UiS kan både utvikle disse, samt teste det på vår unike populasjon som ikke er selekterte pasienter. Regionen kan gjøre seg attraktiv for prosjekter og nye løsninger som kan bemidles av Horizon2020 og andre store økonomiske premissleverandører. Krever solid grunnstruktur og grunnvilje til satsing.

4 Jeg ser for meg et levende Ullandhaug med fleksible og ambisiøse forskermiljøer på tvers av klinisk virksomhet og basalforskning. Jeg ser for meg et vitalt universitetssykehus som er toneangivende på flere medisinske områder nasjonalt og har utmerket seg på en del områder internasjonalt. Forskingen er ambisiøs og konkurransedyktig, flere miljøer tiltrekker seg de største stipendene og fondssummene fra nasjonale og europeiske forskningsråd. Renommé og rykte har tiltrukket seg flere utenlandske forskere som ansatte, kollektivløsninger har gjort aksent mellom sentrum i Stavanger og Sandnes, Forus og flyplassen til et enkelt og populært transportmiddel og en voksende næringspark har gitt grunnlag for potensiell vekst innen innovasjon og gründervirksomhet. UiS og SUS har gjennom konkurranse fått tildelt status som centre of excellence og nasjonalt kompetansesenter innen områder hvor en har vist nasjonal og internasjonal utmerkelse.

ARILD N. NYSTAD (PH.D)

PetroManagement AS, Technology & Innovation

1 «Campus Ullandhaug» er en meget god lokasjon for pasientene fra hele vår region med «luft og grønne lunger» og med god fleksibilitet for vekst og utvikling inkludert den beste forutsetning for kompetanseutvikling, stort utviklingspotensial, og hvor fremtidens medisin kan utvikles for befolkningen.

2 Pasientene ønsker kompetanse og riktig behandling. En integrasjon av sykehuset, universitet og forskningen tilrettelegger for dette ved innovasjon og kunnskap som sørger for at en kan ligge i fronten internasjonalt. Medisinsk teknologi er en av de sterkeste driverne globalt av nyvinninger innen et bredt spekter av fagdisipliner og en ser store gevinster i faglig samarbeid på tvers. Leger og ingeniører vil jobbe tett sammen i framtiden. Gjennomgripende innovasjon skjer der mennesker møtes daglig. Framtidens sykehus er helt avheng av innovasjon og forskning for å gi pasientene den beste behandlingen. Lokalisering og arkitektur påvirker denne muligheten.

3 Medisinsk teknologi har stor overføringsverdi til andre sektorer, samtidig som andre sektorer har teknologi og kunnskap som er svært nyttig for sykehusene. Dette foster ny næringsutvikling i et industrielt kluster.

4 Jeg ønsker at framtidens «Campus Ullandhaug» har gode spissområder som kan trekke faglig på tvers og har et høyt internasjonalt nivå slik at en tiltrekker seg de beste internasjonale kapasiteter. Men det er en forutsetning ved valg av Ullandhaug for nye SUS at politikerne lover effektiv transport, at UiS har en integrert strategi og at en vurderer OPS for å øke budsjettet, slik at en får bygget ut sykehuset med en gang.

Mer trafikk – liten miljøeffekt

Antall bilreiser gjennom boligområdene vil øke om nytt sykehus bygges på Våland. Det viser Transportanalysen Asplan Viak har foretatt på oppdrag fra Helse Stavanger, i forbindelse med bygging av nytt sykehus.

Tilhengerne av Våland har vist til at dette alternativet gir klart best miljøeffekt og langt mindre biltrafikk. Det samme er konklusjonen til Statens vegvesen og Fylkesmannen. Men i analysen og høringsuttalelsene er det i liten grad fokusert på det totale antall bilreiser, og pasienter og besøkenes andel av disse reisene i 2040.

Rosenkildens gjennomgang av Transportanalysen viser at forskjellen mellom Våland og Ullandhaug innebærer i snitt 27 ansattreiser med bil i timen - fordelt over ett døgn.

I tillegg viser analysen at et nytt sykehus på Våland vil gi økt biltrafikk inn i det etablerte boligområdet fordi antall parkeringsplasser for ansatte og besøkende må økes som konsekvens av befolkningsvekst, flere ansatte, pasienter og pårørende.

I Transportanalysen økes antall parkeringsplasser for ansatte fra rundt 1.000 til 1.350 på Våland fra 2014 til 2040. Det vil som følge av skiftarbeid gi rom for om lag 1.500 dagreiser ekstra med bil.

Samtidig er antall parkeringsplasser for besøkende økt fra 463 i 2014 til 718 i 2040 på Våland – det samme som for Ullandhaug. Det vil gi mellom 1.000 og 1.500 dagreiser ekstra med bil. Totalt innebærer det opp mot 3000 ekstra daglige personreiser med bil. Det vil ha langt større miljøkonsekvenser for Våland, som allerede er et tett befolket boligområde hvor også flere skoler, barnehager og servicetilbud er lokalisert.

AMBISJON

- Nullvekstmålet er så vidt nytt og med få konkrete føringer fra sentralt hold for hvordan en skal tilnærme seg dette. Det heter jo at all vekst skal tas med kollektiv, sykkel og gange, men om en skal se på dette aggregert eller absolutt fra område til område er det – etter det jeg vet - ikke sagt noe om. Men det må være en ambisjon at den totale trafikken på Våland ikke øker vesentlig som

følge av nytt sykehus, sier senioringeniør i Statens vegvesen, Trond Åge Langeland.

Statens vegvesen skriver i sin høringsuttalelse at Asplan er for optimistisk både for Ullandhaug og Stokka i forhold til andeler for kollektiv, sykkel og gange knyttet opp mot nullvekstmålet. Samtidig etterlyser etaten en mer grundig vurdering av trafikale implikasjoner av konseptene Ullandhaug og Stokka. Trafikkøkningen på Våland som analysen legger opp til, diskuteres ikke av verken Statens vegvesen eller Fylkesmannen. Man har heller ikke problematisert det store antallet besøks- og pasientreiser.

- Vi er selvsagt også opptatt av transportreisene som omfatter pasienter og pårørende, selv om vi ikke har vært konkrete i forhold til dette. Pasienter har i mindre grad mulighet til å reise kollektivt, eller sykle og gå, men veldig mange pasienter vil kunne nyttiggjøre seg et høyfrekvent kollektivtilbud som Jærbanen og Bussveien, mener Langeland.

Han sier også at det er sannsynlig at de tiltakene som er skissert i Transportanalysen hva angår infrastruktur, ikke er tilstrekkelige for å imøtegå utfordringer med avvikling og trafiksikkerhet på Våland.

- Men selv om man har ambisjon om å senke bilandelen for ansatte, er det vel antallet biler som vil være interessant i forhold til hvor stor miljøbelastningen er i et område?

- Jeg ser hvor du vil hen. Men selv om analysen opererer med disse tallene kan man ikke forskuttere at slik blir det hva angår parkeringsdekning. Det er mange måter å se ting på, men det er klart at trafiksikkerhet og miljø må ivaretas i fremtidig regulering, sier Langeland.

FÅ BILREISER

I analysen fra Asplan har man satt antall besøksplasser likt på Ullandhaug og Våland, men ved å innføre strengere parkeringsrestriksjoner på Våland for ansatte har man

lagt til grunn at antall parkeringsplasser på Ullandhaug vil være 271 flere enn på Våland. Det vil innebære 1300 flere personreiser til Ullandhaug enn Våland med bil – eller 650 biler fordelt over hele døgnet, mener Asplan. Det gir 27 ansattreiser tur/retur i snitt per døgn.

I motsetning til tomtealternativet på Ullandhaug, ligger Våland i et etablert boligområde der en økning på 3.000 biler vil ha en helt annen miljømessig effekt.

- Det store flertallet som i dag reiser til og fra sykehuset er pasienter, pårørende og vareleverandører, reisende som i økende grad vil bo langt fra Våland og som i mindre grad kan eller vil bruke andre

Biltrafikken til og fra Våland kan øke med flere tusen reiser i døgnet som følge av befolkningsveksten frem mot 2040. FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

transportmidler enn bil – noe også rapporten påpeker, sier Harald Minge, administrerende direktør i Næringsforeningen.

Allerede i dag utgjør pasientreiser, besøksreiser, varetransport og andre typer reiser to av tre bilreiser til og fra sykehuset. I 2040 vil andelen trolig stige til 72 prosent, ut i fra foreliggende prognoser om befolkningsveksten i regionen, innføring av parkeringsrestriksjoner for ansatte, samt nye kollektivtilbud.

Transportanalysen viser til at denne gruppen i liten grad bli påvirket av flytting, eller endringer i parkeringsmuligheter og kollektivtilbud. I rapporten heter det at: "Pasientene og besøkende antas å ha

betydelig mindre tilbøyelighet til å gå/sykle og benytte kollektive reisemidler."

SPESIELT FORETAK

- Målet om nullvekst i biltrafikken er et overordnet felles mål i regionen. Samtidig må man erkjenne at et sykehus er et helt spesielt foretak sammenliknet med de aller fleste bedrifter, også i trafikksammenheng. Antall brukere og besøkende er betydelig flere enn ansatte, og geografisk bosatt i hele Sør-Rogaland, sier Minge, og fortsetter:

- Miljøaspektet ved Våland-alternativet er i beste fall forsvinnende lite. Dermed bør man heller konsentrere seg om de forholdene som virkelig har betydning for

framtidens lokalisering og som utgjør en vesentlig og viktig forskjell i valget mellom lokaliseringalternativene, altså hva som blir det beste sykehuset for pasientene, hva som er det beste i forhold til samlokalisering med forskningsmiljøet og hva som kan gi best effekt i forhold til næringsutvikling, sier Minge.

Et stort flertall av høringsinstansene har også vektlagt disse momentene. 56 prosent anbefaler Ullandhaug, mens 16 prosent anbefaler enten Ullandhaug eller Våland. Kun 16 prosent er entydige i forhold til Våland, mens 8 prosent vil ha Stokka.

Også Næringsforeningen mener at Ullandhaug er det beste alternativet for et nytt og fremtidsrettet sykehus for hele regionen.

Veien mot en slankere, smartere og smidigere oljenæring

Alle er enige om at kostnadene i oljeindustrien må ned. Næringsforeningen samlet et tungt ekspertpanel, og stilte det grunnleggende spørsmålet: Hvordan?

TEKST:
FRODE BERGE

Oljeindustrien er inne i en krevende omstillingstid. En lang, uavbrutt periode med svært høye oljepriser bidro til at næringen dro på seg et altfor høyt kostnadsnivå. Dette ble en utfordring som måtte ha blitt taklet selv om oljeprisen hadde forblitt høy. Når prisen, brått og brutalt, halverte seg og etter alle solemerker vil ligge på et lavt nivå flere år framover, blir kostnadsutfordringen enda mer akutt.

Dette er en problemstilling som Næringsforeningen jobber aktivt med, og ressursgruppen for Lean har innledet et samarbeid med ressursgruppen for Energi. Sammen samlet de to gruppene et høyt kvalifisert, og særdeles engasjert, panel av kloke oljehoder fra hele verdikjeden. Hensikten var å diskutere hvordan norsk oljenæring kan redusere kostnadene og styrke konkurransekraften på en bærekraftig måte.

Disse deltok: Jan Narvestad Rosenberg Worley Parsons, Stig Vølstad Knutsen Weatherford, Per Haaland Statoil, Gaute Jørpeland K. Lund Offshore, Ståle Haugvaldstad Accelerate, Trond Winther DNV GL, Erik H. Sæstad Oceaneering, Bjørn Gramstad Aker Solutions, Lars Haug NorSea Group, Bjørn Vidar Lerøen Norsk olje og gass.

Her er noen av hovedkonklusjonene fra diskusjonen:

- Kostnadene har løpt løpsk, blant annet på grunn av overbyråkratiserte kontrollsystemer. Jobber som for noen få år siden krevde 2 000 ingeniørtimer, krever nå 20 000 timer, uten at kvaliteten på produktet (for eksempel en kompresjonspakke) har økt. Slike eksempler finnes det for mange av!
- Det er for mye proteksjonisme, og for mange «siloeer» innenfor de ulike forretningsområdene. Sterk ingeniørmakt

Engasjementet var stort da et høyt kvalifisert panel av ledere fra ulike deler av oljeindustrien var samlet i Rosenkildehuset for å diskutere samhandling, forbedringsarbeid og kostnadsreduksjoner i næringen. Fra venstre: Erik H. Sæstad (Oceaneering), Bjørn Gramstad (Aker Solutions), Lars Haug (Nor Sea Group), Frode Berge (Næringsforeningen), Bjørn Vidar Lerøen (Norsk olje og gass), Gaute Jørpeland (K. Lund Offshore), Jan Narvestad (Rosenberg Worley Parsons) og Per Haaland (Statoil). Foto: Trude Hembre

krever sterk ledelse som kan skjære gjennom og som har handlingsrom til å ta beslutninger.

- Næringen må bli flinkere til å dyrke en «godt nok-kultur».
- Mye av forbedringsarbeidet de siste ti-årene har vært knyttet opp mot formelle standarder og prosedyrer. I dag er det ikke mangel på prosedyrer som er problemet, men snarere for svak forbedringskultur innad i selskapene, og for lite samhandling langs verdikjeden. Vi kan oppnå raskere og bedre resultater gjennom å styrke forbedringskulturen, enn ved å meisle ut nye standarder. Tettere og bedre samhandling mellom leverandører og operatører er et kjernepunkt.
- Bevisstheten og motivasjonen rundt behovet for kontinuerlig forbedring og

bedre samhandling er nå langt høyere. Det finnes mange eksempler på at kostnadene er på vei ned. Det er viktig at bransjen kommuniserer ut de gode historiene.

- Det har blitt lansert forslag om et «Norsok 2». Det var delte meninger om dette i panelet, men hvis en slik prosess dras i gang er det viktig at vi lærer av gode og dårlige erfaringer med «Norsok 1», og at den blir til gjennom medvirkning fra hele verdikjeden.

Panelet understreket også behovet for møteplasser for kompetansedeling og utveksling av erfaringer. Her har Næringsforeningen ambisjoner om å spille en aktiv rolle, i samarbeid med andre gode krefter som Norsk olje og gass.

/NESTE STOPP: Gullfaks/

Fra 250 - 4.000 m²/
interessert?

Velkommen til et spenstig forretningsbygg i et internasjonalt næringsområde med en klynge av dynamiske selskaper, eksklusive kontorer i et maritimt miljø.

LEDIG AREAL: Fra 250 m² - 4000 m² • TYPE: Butikklokaler på bakkeplan eller kontorer i 2. etasje.

OM GULLFAKS

Vår fleksible løsning vil gjøre det mulig å velge mellom åpen planløsning, cellekontor eller en kombinasjon, og det vil selvsagt være enkelt å gjøre fremtidige endringer.

TRANSPORT ER ENKELT

Hinna Park (Jåttåvågen stasjon) ligger perfekt plassert midt mellom Stavanger og Sandnes. Toget går hvert kvarter, med 8 minutters tur til begge byer. Distriktets beste bussdekning har vi også.

BUSINESS & PLEASURE

Hinna Park kan by på det meste - enten du jobber her, bor her eller er på besøk. Flere små og store selskaper har sin base her, i tillegg til blant annet kjøpesenter, boliger, restauranter, treningssenter og Viking stadion.

/MAKE BUSINESS
A PLEASURE/™

Kontakt Kjetil Haver
(e) kjetil.haver@hinna-park.no
(m) 995 07 475

www.hinnapark.no

Slik ser planleggerne for seg bussveien på Hillevåg. (Illustrasjon: Trivector Trafic AB)

Europas lengste bussvei i rute

TEKST: STÅLE FRAFJORD

Om fem og et halvt år skal regionens nye og lenge etterlengtede kollektive transportsystem stå ferdig. Bussveien blir Europas lengste, og den fem mil lange strekningen skal trafikkeres med miljøvennlige trolleybusser. For første gang kan man kjøre kollektiv transport uhindret mellom Stavanger og Sandnes, og mot Forus, Sola, flyplassen og Tananger. I tillegg bygges det opp et omfattende system til og fra bydelene. Men hvor skal bussveien egentlig gå, når bygges hva, hvilken farger skal bussene ha og hva skal egentlig fremtidens bussvei hete?

Slik blir den nye bussveien

Den nye bussveien mangler et klingende navn, og de nye trolleybussene merkevare i form av farger og egenart. Det kan du være med å bestemme.

Bussveien på Nord-Jæren skal bli Europas lengste, og et transportsystem de reisende forhåpentligvis skal bruke og kunne du kan stole på. Mindre biltrafikk, køer og utslipp er målet.

Så langt innebærer bussveien en strekning her – og en strekning der. Det øvrige transportsystemet finnes godt forankret i dokumenter og planer, i sort og hvitt og med samme betegnelse: Bussveien.

Det siste vil samferdselssjef Gottfried Heinzerling i Rogaland Fylkeskommune ha en slutt på. Han ønsker en regional dugnad og befolkningens engasjement for å bestemme hva kollektivsatsingen skal hete på folkemunne, og også hvilken farge de nye trolleybussen skal få.

- Ja, vi ønsker at folk skal være med å bestemme både farger og navn. Dette har vi sett mange gode eksempler på fra franske byer. De har brukt disse prosessene

systematisk. Vi ønsker en fargesetting som er annerledes enn den tradisjonelle grønne, og ikke bare vedta slike ting i et styrerom. Vi ønsker å mobilisere folk, sier Heinzerling.

GRAVER

Den offisielle åpningen av det som så langt er gått fra å være en busway til en bussvei finner sted sommeren 2021. Deler av strekningen er alt tatt i bruk. Mer skal det bli. Allerede i dag kan bussene kjøre uhindret på

Anleggsarbeidene har allerede startet for ny strekning på Vaulen. (Foto: Ståle Frafjord)

Arbeidet går etter planen. Vi har en veldig ambisiøs framdriftsplan for å få buss- veien på plass til 2021.

Gottfried Heinzerling,
samferdselssjef

delar av strekningen mellom Stavanger og Sandnes langs fylkesvei 44.

På Vaulen er gravemaskinene allerede i gang. Hus er revet og en to år lang anleggsperiode skal ende opp i ny firefeltsvei der midtfeltene er forbeholdt bussen. Flere kommunale gater i området skal bygges om, og samtidig skal det også legges ned nye vann- og avløpsrør i fylkesveien.

UNDERVEIS

Flere andre delstrekninger er under arbeid eller planlegging, og noe er allerede ferdig. Om fem og et halvt år skal nye fargerike trolleybusser trafikkere en sammenhengende strekning mellom Stavanger-Sandnes, Stavanger- Tananger og Sandnes- Stavanger Lufthavn, Sola - via Forus og Sola sentrum.

De nye miljøvennlige busser vil kunne kjøre uten å bli hindret av biler, trafikklys og annet trafikk. Bussveien vil ha universell utforming, egen identitet og eget design. Fylkestinget vedtok med stort flertall i oktober at det skal investeres en milliard i nye trolleybusser.

For deg betyr det hyppigere avganger, moderne og komfortable busser og kortere reisetider, lover Heinzerling.

- Arbeidet går etter planen. Vi har en veldig ambisiøs framdriftsplan for å få bussveien på plass til 2021. Vegvesenet har organisert internt et slags Bussvei infrastruktur AS, slik at prosjektet oppfattes som ett stort prosjekt med mange enkeltprosjekt, og ikke omvendt, sier Heinzerling.

HYPPIGE AVGANGER

Brukerne forventer et tydelig og varig bussystem som man kan stole på, med hyppige avganger, moderne og komfortable busser og kortere reisetid. Det må til om målet om å få flere i regionen til å reise kollektiv på bekostning av privat bilbruk skal nås.

- Vi jobber massivt på mange fronter. Fra 2016 kommer den nye bussproduksjonen som er bussveiforløperen i gang. Det er vedtatt et nytt og enklere takstsystem, og vi har begynt å sette langt større trykk på informasjonsarbeidet. Den største utfordringen i denne regionen vil være å få reguleringsplanene raskt nok i havn ute i kommunene. De mest kritiske strekningene tidsmessig sett i mitt hode er Kannik, forbi

- Vi ønsker at folk skal være med å bestemme både farger og navn. De e har vi se mange gode eksempler på fra franske byer, sier samferdselssjef Gottfried Heinzerling.

sentrum og ned mot Hillevåg, i Jåttåvågen og mellom Kvadrat og Sandnes sentrum, sier Heinzerling.

Men samferdselssjefen, kommunene og fylket er også avhengig av sentrale myndigheter for å holde tidsplanen. Det omfatter både et vedtak om Bypakken og Bymiljøpakken.

- Holder det som er signalisert i møte med departementet om at man får behandlet dette våren 2016, og er ferdig med forhandlingene om bymiljøavtalen neste høst, er vi i rute. Tempoet er høyt, men så langt ser det greit ut, sier Heinzerling.

UTFORDRINGER

- Vil det være noen strekningen i bussveien der man kan få problemer med at bussene kan kjøre uhindret i forhold til annen trafikk?

- Vi har noen utfordringer i bymiljøene. Det dreier seg om krysset ved motorveien og ned mot Kannik, ved Jernbaneveien og Stavanger sentrum, men også i form av en god integrering i Jåttåvågen og ned mot Roald Amundsens gate i Sandnes. Disse stedene må utredes, og hele transportsystemet endres. Det kan være i form av at biltrafikk må vekk, men vi må ta noen samlede grep i form av byutvikling og kollektivtransport for å få dette til, sier Heinzerling.

- Hva med alle andre busser som går i ruter fra og ut til de ulike bydelene?

- Man kan gå inn på vår hjemmeside bussveien.no for å få en oversikt over det

totale rutenettet. Grovt sett kan man si vi får flere produktkategorier, bussveien, bybuss Stavanger og bybuss Sandnes, samt lokaltog. I tillegg har vi X-ruter til og fra Forus. Det vi også har som utfordring og som ligger i Bypakken, er en milliard for å sikre bedre fremkommelighet. Parallelt må vi gjøre flere grep også på det resterende bussnettet. Det er mange passasjerer på disse bussene som skal ivaretas, sier Heinzerling.

FREMDRIFTSPLAN

Bussveien er et av de største samferdselsprosjektene på Nord-Jæren noen gang. Flere europeiske byer, deriblant Oslo, Trondheim, Luzern, Leeds, Bristol og London vurderer også å bygge bussvei.

Til nå er det åpnet seks bussveistrekninger: Jåsund i Sola, og to strekk fra Hillevåg-Mariero, bussbroen på Forus, Lagerveien ved Tvedt-senteret og på Forussletta.

Neste byggetrinn er Vaulen-Mariero og Gausel-Forus. Byggingen av bussfelt i form av midtfelt på fylkesveg 44, mellom Breidablikkveien på Mariero og Stasjonsveien på Vaulen er allerede startet. Bilfelt, sykkelfelt og fortau kommer på hver side. Strekningen er den sjuende av i alt 26 strekninger som til slutt skal bli Bussveien.

Rogaland fylkeskommune, Statens vegvesen og kommunene jobber nå også med planlegging og prosjektering av delstrekninger i Tananger, Kvernevik, Sunde, Jåttåvågen og i Sandnes.

Strekningene fra B til V

Dette er strekningene og stedene som er eller vil berørt i forbindelse med byggingen av bussveien.

BUSSBRU PÅ FORUS

Denne strekningen er ferdig og ble åpnet for trafikk i 2013.

GAUSEL

Et justert planforslag er sendt ut på høring. I forslaget til reguleringsplan legges det opp til at strekningen får midtstilte bussfelt, med bilfelt, sykkelfelt og fortau ytterst.

GAUSEL STASJON - FORUSSLETTA - FORUS ØST

Forslaget til reguleringsplan er sendt Stavanger kommune. Man planlegger her for en firefeltsvei, hvor de to midterste feltene blir forbeholdt buss.

FORUSSLETTA

Denne strekningen er allerede ferdig og ble åpnet i 2015. Veien har midtstilte bussfelt.

FORUS - SOLA SENTRUM

Arbeidet med reguleringsplanen er i oppstartfasen. Den nye trassen vil ikke nødvendigvis følge dagens veinett. Visse deler av strekningen kan bli forbeholdt kun for buss.

FORUS VEST

Arbeidet med å få til en reguleringsplan har startet opp. Planen skal også sikre en ny sykkelforbindelse langs Foruskanalen.

HILLEVÅG

Strekningen er allerede ferdig og ble åpnet i 2011. Bussfeltene er plassert i midten, og automatiske trafikklys for øvrig trafikk regulerer fri bane for kollektivtrafikken.

JÅSUND

Denne strekningen er allerede ferdig og ble åpnet i 2013.

KANNIK

Det blir laget et trafikalt forprosjekt på denne strekningen i forbindelse med arbeidet med ny Kommunedelplan for Stavanger sentrum. Trafikken gjennom Kannik vil bli sterkt avlastet når Ryfast åpner, og det vil senere bli tatt stilling til hvor bussholdeplasser skal ligge og hvilke typer kryss man skal ha. Arbeidet med

Dette er statuskartet for bussveien frem til nå. (Illustrasjon: Statens vegvesen/Rogaland Fylkeskommune).

reguleringsplanen for denne strekningen vil starte så snart forprosjektet er ferdig.

KVADRAT - RUTEN

Bussveien skal gå i Strandgata eller eventuelt i en kombinasjon med Roald Amundsens gate. Man er i gang med et forprosjekt som har som mål å gjøre trasevalget endelig. Trolig vil arbeidet med reguleringsplanen starte sent i inneværende år eller tidlig i neste. Strekningen vil ikke inneholde fire felt pga plassmangel og av hensyn til verneverdige bygg.

KVERNEVIKVEIEN

Strekningen blir planlagt med fire felt, hvor to av feltene er forbeholdt buss og tungtrafikk. Også denne strekningen er en del av Transportkorridor vest. Arbeidet med reguleringsplanen er i gang, men det er så langt ikke tatt stilling til plassering av bussfelt og kryss.

KVERNEVIK RING

Østre delen av Kvernevik Ring er en del av Transportkorridor vest. Den resterende delen er fortsatt ikke under planlegging, og utformingen derfor ikke avklart.

LAGERVEIEN

Denne strekningen ble allerede i 2014 stengt for biltrafikk og er i dag forbeholdt buss.

MADLA - MOTORVEIEN

Strekningen har allerede fire felt, hvor de ytterste feltene er forbeholdt kollektivtrafikk. Det vurderes nå å endre plassering på holdeplasser og også foreta enkelte endringer i noen av kryssene på strekningen.

MARIERO

Også denne strekningen er ferdig og i bruk. Ble åpnet i 2013. Midtstilte bussfelt og automatiske trafikklys gir busene fri bane i kryss på strekningen.

Slik ser man for seg de fremtidige by- og forstadsrutene i forhold til bussveien. (Illustrasjon: Rogaland Fylkeskommune).

REVHEIM

Strekningen planlegges for fire felt, hvor de to ytterste blir rene bussfelt. Arbeidet med reguleringsplanen er i gang.

RISAVIKA - HAGAKROSSEN

Er en del av Transportkorridor vest-prosjektet fra Sømmevågen til E39 i Randaberg. Dette skal bli en firefeltsvei, hvor to av feltene er øremerket for buss og tungtransport. Forslaget til reguleringsplan er allerede sendt berørte kommuner.

Strekningen er på mange måter et unik prosjekt i Norge. Det er ikke bygd egne felt som omfatter både for buss og tungtrafikk her til lands.

RISAVIKA HAVN

Reguleringsplanleggingen er ennå ikke startet

RUTEN - SKIPPERGATA

Her planlegges det firefeltsvei i Gravarsveien

med bussfelt i midten. Arbeidet med reguleringsplanen har startet. Julie Eges gate vil etter planen bli forlenget til Gravarsveien for å kunne koble busstrafikken direkte mot Ruten.

SKIPPERGATA

Skippergata blir kollektivtrassé mot Vatne og Sandnes Øst. Deler av strekningen planlegges med fire felt, andre deler med to fordi strekningen er for smal. Det må her iverksettes andre tiltak for å sikre bussens fremkommelighet. Arbeidet med reguleringsplanen har enda ikke startet.

SOLA SENTRUM - FLYPLASSEN

Har ikke startet arbeidet med reguleringsplan. Trassévalg er høyst usikkert.

STAVANGER - HILLEVÅG

Her er et arbeid med et forprosjekt i

gang. Det går ut på å kartlegge hvordan ulike løsninger for Kannik vil påvirke dette området trafikkalt. Arbeidet med en reguleringsplan for denne strekningen vil starte opp når dette forprosjektet er ferdig.

SUNDE

Strekningen skal bli en firefeltsvei, hvor de to ytterste feltene blir for buss. Forslaget til reguleringsplan har vært ute på høring og arbeidet med å endre planforslaget er i gang.

TANANGER RING

Den østlige delen av strekningen del av strekningen blir planlagt med fire felt. To av feltene er kun for buss, og er en del av Transportkorridor vest

Planleggingen av resten av strekningen har enda ikke startet, og det er ikke tatt stilling til hvordan veien vil bli, verken i forhold til antall felt eller løsninger for kryss.

VAULEN

Byggingen har nettopp startet. Strekningen blir bygget etter samme mønster som strekningen Hillevåg og Mariero.

VAULEN - JÄTTÅVÅGEN

Arbeidet med reguleringsplanen er i gang. Planen er at kollektivtrafikken skal gå gjennom Jättåvågen, ikke mellom Vaulen og Gausel på Gamleveien og fylkesvei 44 gjennom Hinna, som i dag. Bussveien vil krysse jernbanelinjen i tunnel eller i form av bru.

FAKTA OM BUSSVEIEN

- Bussveien åpner sommeren 2021, men strekningene vil bli tatt i bruk så snart de er ferdig.
- Bussveien vil bli trafikkert av elektriske trolleybuss.
- Totalt blir bussveien 50 km lang og skal gå fra Tananger og Kvernevik til Stavanger sentrum, og fra Stavanger sentrum til Forus, Sandnes og Vatne.
- Bussveien vil få tre busslinjer – A, B og C. Linje C er et supplement til A og B og går fra Sandnes til Forus og videre til flyplassen. Bussveiløp C vil bestå av vanlige busser som skal kunne kjøre uhindret av annen trafikk.
- Bussveien vil legges som rette veistreknings uten unødvendige svinger inn på holdeplasser eller i rundkjøringer.
- Både bussveiløp A og B har åtte avganger i timen. Der bussveiløp A og B kjører parallelt, på strekningen Sunde-Stavanger-Forussletta, er det 16 avganger hver time.
- Bussveiløp A vil være åpen hele døgnet, også om natten.
- 90 prosent av den 50 km lange Bussveien vil være i egen veibane.
- Der hvor bussene må kjøre i blandet trafikk, vil trafikale tiltak sørge for at bussen blir prioritert.
- Busslommene erstattes av kantsteinstopp, det vil si at bussen stopper i veien, uten å svinge inn til siden. Høy kantstein gjør at du kan gå rett inn i bussen.
- Bussbilletter kjøpes via mobil eller fra automat på holdeplassene.

Uten automatisering,

Med Moi som utgangspunkt har Trygve Lende og de 18 andre i AMS sikret seg et godt grep om produksjonsstyring av industribedrifter i Norge og utlandet. Og etter 30 år i bransjen, mener de nå å ha funnet drømmepartneren i eSeven AS fra Sandnes.

TEKST / FOTO:
JOHAN AAKRE

Vi har kjent hverandre som fagfolk i en årrekke, og kan vel si å ha utviklet en slags gjensidig respekt gjennom prosjekter vi har utført sammen. Nylig dannet 12 av disse erfarne konsulentene sitt eget firma, så da var tiden inne til et konkret samarbeid, forteller de daglige lederne Geir Atle Lima i eSeven og Trygve Lende i AMS.

eSeven er leverandør av Microsoft Dynamics Navision og Axapta, med tung kompetanse innen ERP-løsninger for produksjon og prosjektorientert industri.

AMS leverer og drifter løsninger innen industriell IT, som gjør arbeidsdagen enklere for bedrifter som krever kontroll på produksjonsstyring, planlegging, lager og logistikk.

- Vi forenkler og effektiviserer prosessene for produksjonsstyring, og har i diRect-plattformen utviklet standard programvaremoduler for planlegging, jobblister og overvåking. Dette gir kundene en effektiv, fleksibel og robust løsning for dem som ønsker å få mer kontroll i produksjonen. Ved å utnytte kapasiteten på ressursene, planlegge og allokere oppgaver og ha løpende innsikt i status og fremdrift, er diRect Jobb sentral i hele produksjonsprosessen, fremholder forretningsutvikler Bjørn Gunnar Solheim i AMS.

TOTALLØSNING FRA A TIL Å

Løsninger fra eSeven og AMS integreres tett sammen, og vil kunne tilby kunder en totalløsning fra tilbud, ordre, innkjøp, produksjon, til planlegging, jobblister, overvåking, fakturering og statistikker, for å nevne noe.

- I det siste har vi holdt en litt lav profil og jobbet i det stille med å koble sammen Microsoft-moduler fra eSeven med en ny

Ekornes er en av de store brukerne av AMS sine løsninger for produksjonsstyring.

Nå åpner samarbeidet mellom it-folkene på Moi og i Sandnes for å gå fra skreddersydde løsninger til et bredere marked.

pakkeløsning med apper og software fra oss på Moi. Dermed går vi over fra å lage skreddersøm til noe som kan brukes på bredere front, et felles produkt.

- Og begge firma får felles kunder. Dette har blitt bra, ja faktisk er det unikt i Norge. Ingen andre har tilsvarende løsning som vår diRect programvare, og i kombinasjon med

stopper Norge!

IT-folk som har funnet hverandre for å effektivisere næringslivet i Rogaland: Daglig leder i eSeven AS, Geir Atle Lima (t.v.), og daglig leder i AMS, Trygve Lende (t.h). Mellom seg har de forretningsutvikler Bjørn Gunnar Solheim i AMS og senior-rådgiver Jone Hodne fra Eseven.

Microsoft-produktene fra eSeven vil dette gi kundene en unik totalløsning med god flyt i produksjon og i prosjekter, sier Lende opprømt, klar til å møte markedet.

TIMEREGISTRERING OG JOBBLISTER

Bedriftene skal nå lansere to systemer, ERP fra Microsoft Dynamics sammen med diRect Time og diRect Jobb. Førstnevnte går på lett vint registrering og alt som har med timeregistrering å gjøre, ved bruk av en app på mobiltelefon og på web. Mens diRect Jobb er den nye smarte pakkelsen for planlegging, jobblister og overvåking, som de stolt, uten å blunke mener er unik.

- Innovasjon Norge har støttet utviklingen av diRect gjennom sin skattefunnordning, en glimrende og god måte å finne fram til smartere løsninger, sier de to.

«LEAN PÅ BOKS»

- Målet vårt er å levere totale forretnings-system, komplett fra kunde, tilbud, ordre, produksjon og til faktura, regnskap og rapportering til kunde igjen. Rogaland har et knallgodt miljø for industriell IT, her er det forståelse og kultur for effektiv flyt i produksjonen. Derfor har vi tro på at denne delen av landet er en drømme plass for det vi holder på med. AMS begynte i sin tid med Ekornes fabrikker, og har i dag fire av deres fabrikker i Norge, samt en i USA. Nordan-konsernet, Risa, Stangeland, Rosenberg, Subsea Services og flere produksjonsbedrifter på Jæren er blant kundene våre, forteller Lende.

Lima følger opp konkurransen, og røper navn som IKM Testing, Fatland, Gunnarshaug Trykkeri, Tampnet og mange andre fra sin kundeliste.

- Poenget er at vi i Rogaland har en tradisjon som gir oss gode muligheter til å klare oss innen effektivisering og automatisering, helt klart en nødvendighet i tiden som kommer, sier Geir Atle Lima.

MOI EN FORDEL

- Folk spør meg ofte om det ikke er avsides å drive et datafirma på Moi i Lund kommune, helt nederst i Rogaland. Men min erfaring fra vi startet opp i 1986, er bare god. Her har vi stabil arbeidskraft med akkumulert kunnskap i bedriften - det har vist seg å være veldig viktig når vi skal videreutvikle komplekse styringssystemer for bedrifter, noe vi har blitt kjent for gjennom mange år. At de ansatte er medeiere i bedriften, på samme måte som hos eSeven, har også bidratt til stabilitet og lagånd, slår Lende fast.

Hundrevis av ideer i luften

Aina Haug fra Laerdal Medical og Hanne N. Berentzen fra Ostehuset var blant deltakerne på workshopen for helse.

Åge Jørgensen i NIBIO bod på friske bær i forbindelse med samlingen der mat var tema.

Lars Ueland Kobro fra Telemarksforskning fasiliterte de fire workshop-samlingene.

Workshopene var organisert slik at mange delte ideer med helt nye mennesker de ikke hadde møtt før.

Hver gruppe på seks-sju personer jobbet fram flere titalls ideer – som til slutt ble redusert til én eller to.

Nå er alle de fire workshopene i Nye muligheter gjennomført. Flere hundre ideer ble redusert ned til rundt 40 som det nå blir jobbet videre med på ulike måter.

TEKST: EGIL HOLLUND
FOTO: STÅLE FRAFJORD OG
TRUDE REFVEM HEMBRE

Ikke vær kritiske. Vi er veldig gode til å være kritiske, men ikke før vi nærmer oss slutten av dagen – får dere lov til å komme med kritikk og avfeie det som ikke vil fungere eller ikke er en like god idé, forklarte Lars Ueland Kobro fra Telemarksforskning.

Han fasiliterte alle de fire workshop-

samlingene i forbindelse med Nye muligheter denne høsten. Fire hovedområder var valgt ut: Mat, Helse, Fornybar og IT. I seks timer satt noen av regionens mest kreative hoder sammen for å forsøke å tenke nytt.

- Det ble en fabelaktig stemning på disse samlingene, og storsalen i Rosenkildehuset sydet virkelig av ideer. Allerede er det noen av disse som folk er i gang og jobber videre med, forteller Harald Minge, administrerende direktør i Næringsforeningen.

Det er Næringsforeningen i Stavanger-

regionen, Ipark, Innovasjon Norge og SR-Bank som sammen står bak prosjektet Nye muligheter – som skal ende opp i konkrete forretningsideer og bedrifter. Hele hjelpemiddelapparatet de fire partnerne disponerer, blir stilt til disposisjon. I Stavanger sentrum vil det til og med være gratis kontorlokaler tilgjengelig for oppstartsinitiativ.

- Nå blir det spennende å se konkrete resultater av arbeidet, selv om vi vet vi må være tålmodige. Det tar tid å realisere nye satsinger og nye ideer, påpeker Minge.

GJØR 2016 TIL BEDRIFTENS STORE TURÅR!

Du ønsker å tenne turgnisten og firmagløden – Stavanger Turistforening skreddersyr opplegg tilpasset dine behov.

Stemningsfulle fjellstuer perfekte for kurs og konferanse. Fantastisk mat, dyktige aktivitetsledere, gode senger og inspirerende lokaler:

- Haukeliseter
- Preikestolen
- Stranddalshytta

Idylliske, nybygde fjellhytter med høy komfort innbyr til avdelingsturer i spektakulær natur:

- Kvitlen
- Jonstølen
- Skåpet (fra august 2016)

Familiedager eller aktivitetsdager ved «lekelandet» Preikestolen fjellstue:

- Zipline
- Padling (kajakk, kano og SUP)
- Klatring og rappelling
- Smakfull mat med utsikt
- Guidede «ekstremturer» til Preikestolen

Vi stiller gjerne til presentasjoner og inspirasjonsforedrag i bedriftens kantine. Kanskje er medlemskap i Turistforeningen årets julegave til dine ansatte?

Markedssjef Tove-Mette Sædberg er alltid klar for en turprat : tovemette@stf.no 932 66 401

Stavanger Turistforening

Solveig Ege Tengesdal overtok fylkesordførerstolen 27. oktober og skal styre fylkeskommunen de neste fire årene sammen med AP, Venstre og SP. Hun har vært medlem av fylkestinget i tre perioder, og har også vært ordfører i Egersund i ett år.

En verdi- konservativ entusiast

Hun har et kristent grunnsyn, en svunnen fortid som saksofonist, elsker havet og lar seg lett begeistre.

TEKST:
STÅLE FRAFJORD
FOTO: MARKUS JOHANSSON/BITMAP

SOLVEIG EGE TENGESDAL

- » Alder: 52 år
- » Bosted: Egersund
- » Sivil status: Gift, to barn
- » Aktuell: Ny fylkesordfører

Gamle samarbeidsformer i fylket er igjen avløst av en ny konstellasjon. Egersund – julebyen som byr på høstlig vorspiel i form av skummende fatøl i mengder, sørvestlandskommunen der lukten av sildolje i årtier har bitt seg fast i trange trehusgater og kvartal preget av tradisjonsrike slekter like mye som som særpregede sekter, har nå også overtatt styringen i det fylkeskommunale teglsteinsbygget i Stavanger.

Hadde det ikke vært for trehusbebyggelsen på Våland, kunne den nye fylkesordføreren Solveig Ege Tengesdal (52) reist seg fra kontorstolen og sett helt bort til kolonihagen der en annen kjenning fra okka by, Arnt Olav Klippenberg, i sin tid kjøpte hytte for å ha et pendlerkrypinn i det som en gang var revybyen Stavanger.

Det er en tid for alt. Solveig Ege Tengesdal trives i sentrum, og har en bakgrunn og en slekt som er vel bevandret i det offentlige tjeneste. Faren var politi, ektefellen er rektor og datteren går på lærerskolen. Selv har hun permisjon fra lederjobben i den kommunalt eide attføringsbedriften Uninor, og har ambisjoner på fylkeskommunens vegne. Det dreier seg ikke bare om politikk, men også om synlighet.

TILLIT

Den jobben kan by på utfordringer, ikke minst i et politisk miljø som gjennom mange år har vært preget av partier som skifter side, sår som gror langsomt og ønske om makt og posisjoner.

Noen opplever nok også det faktum at Solveig Ege Tengesdal og hennes partifeller i fylket valgte å samarbeide med Arbeiderpartiet i stedet for Høyre etter valget, som et slags politisk svik.

- Det kan nok oppleves av enkelte som et tillitsbrudd. Men i arbeidet med å finne et flertall, er det så mange slags spilleregler. Man går inn i dette og tenker man skal være så ryddig og klar, men ting skjer fort, man vet ikke helt hvilke muligheter man har og hvor flertallet egentlig ligger. Det er naturlig at det er følelser inne i bildet, men man må i dette spillet ikke ta ting personlig.

- Man får kanskje tykk hud av et slikt forhandlingsspill?

- Det er denne delen av politikken jeg misliker mest. Men man må forholde seg til det, gjøre det beste ut av det og være så ryddig man kan.

- Jeg tror nok det er flere som veker sine ord i dag. Man blir fort utfordret på at man tilhører den ene eller andre retningenn, sier Solveig Ege Tengesdal.

VEIVALG

Det er ingen hemmelighet at det har vært uenighet innad i Kristelig Folkeparti i fylket opp gjennom årene i forhold til hvem man burde samarbeide med. Det er heller ingen hemmelighet at motsetningene delvis også har vært personlige.

- Det vil alltid være en kamp – i alle parti. De som er med i politikken er folk med sterke meninger og folk som vil noe. Det er derfor ikke unaturlig at det av og til blir litt høy temperatur i enkelte saker. KrF er et sentrumparti, hvor noen sympatiserer med høyresiden, andre med venstresiden, selv om de fleste av oss er godt plassert i sentrum av KrF. Det har vært svært få negative reaksjoner fra egne partifeller knyttet til samarbeidet som vi nå har valgt.

- Men er det tilfeldig at det skjer en endring i forhold til samarbeidspartnere i fylkespolitikken når du kommer inn?

- Jeg har mange ganger løftet frem at mitt politiske ståsted er i sentrum. Med det mandatet jeg fikk, visste partiet at det var det jeg ville forfekte.

- Men du endte opp med sentrum og Arbeiderpartiet, og ikke Høyre. Var det tilfeldig?

- For meg var det naturlig å ta utgangspunkt i sentrumpartiene (Sp, V og KrF) og Ap, og ikke Høyre. I ettertid av avtaleinngåelsen ser vi dessuten at Høyre og sentrumpartiene ikke ville gitt flertall i fylkestinget. Forbeholdet Frp hadde hatt i fire år i forhold til veifinansiering var et forhold jeg oppfattet at Høyre fortsatt kunne leve med. Det var vanskelig for oss. Samtidig merket vi også i valgkampen at det var mange saker som var viktige for sentrum som fikk gjenklang i Arbeiderpartiet.

BEGEISTRET

Solveig Ege Tengesdal er en person som det er lett å føre en samtale med, som lett lar seg begeistre og som lett lar seg involvere. Latteren sitter løst, det samme gjør engasjementet.

- At ting skjer, og at noen får til noe som man kanskje ikke hadde forventet, det begeistrer meg. Det trenger ikke være så stort og så seriøst. Jeg har etter hvert også latt meg begeistre over at vi som politikere faktisk kan bety en forskjell, at de vedtakene vi fatter lar seg gjennomføre og at det ligger en kraft i dem.

Det gjelder ikke minst i fylkespolitikken.

- Vi ønsker at fylkeskommunen skal være tydelig, løfte frem og prioritere de store linjene. Det viktigste nå er å gjennomføre de store sakene vi har vedtatt. Det omfatter spesielt de store samferdselssakene, skolesakene – blant annet i forhold til frafall og mobbing - og i forhold til kultur. Jeg håper også at fylkeskommunen vil bli mer synlig. Vi driver tross alt nærmere 30 videregående skoler, skolesentre og fagskoler, med rundt 20.000 elever og læringer.

- Hvordan blir man mer synlig?

- Man må benytte de redskapene og mulighetene som ligger der, også i forhold til sosiale medier.

WISE IGJEN

Mulighetene må også gripes for fylket i forhold til involvering i næringspolitikk, mener Tengesdal.

- At fylket er med, bli underkommunisert i dag i forhold til næringspolitikk. Er vi med, skal vi også vise igjen. Vi skal ikke finne oss i denne usynligheten. At fylket faktisk betyr noe i forhold til innovasjon og å se muligheter, sammen med Næringsforeningen og Greater Stavanger, er viktig å synliggjøre. Det handler om

”

Det viktigste nå er å gjennomføre de store sakene vi har vedtatt.

Solveig Ege Tengesdal

å legge til rette, enten det dreier seg om kollektivtilbud, veier, videregående opplæring eller fagskoler. Jeg vil gjerne ha enda mer fokus på fagskoleutdanningen. Det er en viktig del av vår rolle som regional utviklingsaktør. Vi har eksempelvis en helsefagutdanning og helsearbeidere som jeg gjerne skulle ha koblet tettere på velferdsteknologi.

- Hva gjør du når du ikke driver politikk?

- Jeg gjør ikke så mye. Det handler mest om familie og venner. Jeg har en mann som er rektor på Kulturskolen, en datter som har begynt på lærerskolen og en sønn som har startet på musikklinjen på Vågen. Det er mye musikk i min familie.

- Spiller du selv?

- Nei, i min ungdom spilte jeg saksofon, og jeg har fortsatt instrumentet hjemme. Men jeg spiller aldri...

VERDIKONSERVATIV

Solveig Ege Tengesdal har et verdisyn knyttet til teologiske, etiske og moralske spørsmål som ikke nødvendigvis deles av det store flertallet i folket.

- I min ungdom var det mer enten eller. Dagens unge reflekterer ikke over mange av disse spørsmålene på samme måte. For meg ligger det likevel en trygghet i at det synet jeg hadde på mange ting, er noe jeg fortsatt har.

- Men tørr du hevde det i samme grad som før?

- Jeg prøver å være bevisst i forhold til at jeg er politiker. Ikke i form av at jeg må være forsiktig, men jeg må tenke over i hvilken sammenheng og hvilken nytte det vil ha. Det er lettere å uttale seg i forhold til menneskeverdet, nestekjærlighet, flyktninger og medmenneskelighet, betydelig vanskeligere i andre spørsmål. Men jeg synes det må være lov å få si hva man mener uten at man skal bli sablet ned.

- Har verdikonservative troende mennesker i dag vanskeligere ytringsskår i et samfunn som er blitt mer liberalistisk og pluralistisk?

- Jeg tror nok det er flere som vokter sine ord i dag. Man blir fort utfordret på at man tilhører den ene eller andre retningen.

- Vil du i din rolle som fylkesordfører ha problemer med å si hva du egentlig mener,

fordi du vet det ville skapt reaksjoner?

- Det avhenger av i hvilken sammenheng det er rom for å snakke om disse tingene. Jeg opplever vel at de rommene i mindre grad er der i dag. For meg er menneskeverdet absolutt. Det ligger i bunn, og man må ha lov å ha ulike oppfatninger av hva en mener er rett i forhold til å leve. Men jeg reflekterer nok mer rundt mange av disse spørsmålene i dag enn det jeg gjorde før.

UNIKE NÆRINGSLOKALER TIL LEIE LIKE VED STAVANGER SENTRUM

I Byfjordparken bygges det 56000 kvm topp moderne, miljøvennlige og fleksible næringslokaler med suveren utsikt over Byfjorden og promenade inn til Torget.

HAR DU SPØRSMÅL VENNLIGST KONTAKT

GMC Eiendom AS

Lars Stangeland / Daglig leder / lars.stangeland@gmc.no / 913 40 190

www.byfjordparken.no

**BYFJORD
PARKEN**

- Vi vil effektivisere og kvalitetssikre markedskommunikasjonen til våre kunder. Slik at de bygger merkevaren – bedriftens omdømme – og samtidig sparer både tid og penger, sier daglig leder Per Oldeide og kundeleder Christine Skaar.

Piloter i Papirfly

- Du sparer tid og penger og du styrker merkevaren ved å benytte våre tjenester, sier daglig leder Per Oldeide i Papirfly.

TEKST:
TRUDE REFVEM HEMBRE FOTO:
MARKUS JOHANSSON/BITMAP

De kaller seg selv piloter, og tilbyr et kinderegg til sine kunder. Papirfly er i vekst og satser internasjonalt.

- Det kan høres litt arrogant ut, men vi mener å være absolutt best på det vi holder på med. Du får heller dempe det litt i artikkelen, modererer han.

Kundeleder Christine Skaar tilføyer:

- Det er ikke bare vi som sier det, det er også kundene våre. I går fikk vi presentert resultatene fra en tilfredshetsundersøkelse hos en av våre største kunder hvor vi scoret 100 prosent. De sa at det var umulig å få maksimal score, så vi er veldig fornøyd.

ENKLE OG EFFEKTIVE VERKTØY

Papirfly er et programvarehus som utvikler verktøy som forenkler markedsføringen for kunder med behov for repetitiv markedskommunikasjon. Ved hjelp av intelligente maler blir det enkelt for kunden selv å produsere markedsmateriell – trykksaker, annonser og digitale virkemidler.

- Kundene våre er i alle bransjer, både offentlig og privat næringsliv, men i Norge satser vi beinhardt på kjeder og detaljhandel. Eksempelvis har vi laget alt for Rema 1000 som er Norges største annonsør, forteller Skaar.

MERKEVAREBYGGING

Papirfly har et annet stort globalt satsningsområde, Employer Branding, som er merkevarebygging for å rekruttere og beholde ansatte. De leverer

PAPIRFLY AS

- » Etablert: 2000
- » Eier: Eies av de ansatte
- » Forretningsområde: Programvarehus
- » Lokalisering: Sandnes sentrum
- » Daglig leder: Per Oldeide
- » Ansatte: 30
- » Omsetning: 36 millioner NOK (2014)
- » Aktuell: Papirfly er god butikk.
- » Internett: www.papirfly.no og www.papirfly.com

kommunikasjonsplattformen, og på kundelisten finner vi store internasjonale merkenavn som BP, Credit Suisse, Unilever, Rolls-Royce og Citi.

- Vi har fem ansatte i UK som jobber med dette forretningsområdet og har store ambisjoner om vekst internasjonalt. Som markedsføring benytter vi i stor grad kundereferanser og sosiale medier, og selskapet opplever jevnlig at store selskaper henvender seg, som nylig PepsiCo og Nestlé.

TRIVSEL VIKTIG

Innerst i Vågen, i Havnegata 15, ved siden av Sandnes Kulturhus jobber 30 dedikerte medarbeidere. Med flott utsikt til havna og kort vei til sentrum og buss- og togstasjon. De ansatte kaller seg piloter på hjemmesiden, det er jo tross alt papirfly vi snakker om...

Kort vei til kantina har de også. Hver dag samles nemlig alle til felles avgang. De går fem minutter til restaurant Charles & De hvor de lunsjer.

- Javel?
- Vi har regnet på det, og det blir ikke så mye dyrere enn om vi skal bruke tid på å stelle i stand selv. Samtidig er det en ikke ubetydelig trivselsfaktor, og vi får samlet alle på et tidspunkt i løpet av arbeidsdagen. Og så er det litt trim, i alle fall bevegelse fram og tilbake, smiler Oldeide.

YRKESSTOLTHET

- Da vi startet Papirfly hadde vi en klar visjon; bygge en web-basert løsning for å gi alle muligheter til å lage merkevarebasert markedsmateriell. Uten kompromisser på kvalitet.

- Hva gjør dere til de beste i bransjen?
- Ekstremt fokus på kvalitet og samtidig være i forkant. En vanskelig, men helt nødvendig øvelse i en global, gjennomslukt og svært konkurranseutsatt bransje vi opererer i.

- Vi har definert tre B-er som avgjørende for de satsinger vi gjør: Vi skal Brenne for det vi gjør, vi skal kunne bli Best, og det skal gi Butikk for kunden, altså være lønnsomt.

Vi har brukt mange år på å definere nisjer å satse i, og etter hvert har vi bygget opp en solid butikk med flinke folk som er trygge på sine leveranser.

IKKE NERDEMILJØ

Papirfly er 100 prosent eid av de ansatte, der godt over halvparten er ingeniører.

Jeg kan nesten ikke huske sist noen sluttet.

Christine Skaar, kundeleder

- Hvordan vil dere beskrive kulturen eller miljøet her?

- Vi er ikke et nerdemiljø, utbryter daglig leder. Etter hvert har vi også blitt ni jenter og

er en gjeng dedikerte, innovative mennesker som også har mye kjekt sosialt.

Årlig arrangerer selskapet en tur for alle medarbeiderne, og det gjør sitt til at de blir godt sammensveiset. Enform utfører en helsetest en gang i året, og har hundre prosent oppslutning. De ansatte er faktisk i god form. Over halvparten deltok på Landsbyløpet.

- Jeg er opptatt av at folk skal vare og ikke bli utbrent. Derfor er jeg ikke tilhenger av at medarbeidere jobber sene kvelder, påpeker Oldeide.

Han forteller at de nå har behov for utviklere, og er heldigvis ikke avhengig av oljebransjen. Slik sett har nedbemanningen i den bransjen gjort det enklere for dem - og andre - å få tak i kompetente mennesker. De opplever nesten ikke at noen slutter.

- Jeg kan nesten ikke huske sist noen sluttet, sier Skaar, men forrige gang var nok for to-tre år siden.

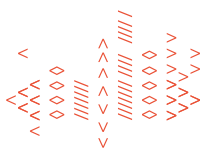
- Vi har omvendt turn-over, spøker Oldeide. I fjor kom en ansatt tilbake etter at han hadde sluttet.

Tips Næringsforeningen om de beste

Under tittelen "Lær av de beste" vil Næringsforeningen framover ha en møteserie og Rosenkilden vil ha en fast spalte der vi ser på virksomheter som makter å skape resultater, se muligheter og som kan være

gode forbilder for andre. Noe av hensikten er å lære av hverandre, å heve nivået i næringslivet og øke verdiskapningen ved en slik form for kompetansedeling. Så tips oss om gode forbilder i Næringslivet. Temaet er helt åpent og kan være alt fra innovasjon og

produktutvikling, eksport, kundebehandling og markedsføring til økonomi og vekst. Ta kontakt på 992 93 700, eller send oss en mail på tips@naeringsforeningen.no.

Aldente bidrar til å styrke merkevarer, nå hårete mål og skape bevegelse for oppdragsgivere som ser lenger enn sin egen generasjon. Hvor vil du? Vi hjelper deg med å komme dit. al-dente.no

IKKE LA BREDBÅNDET DITT HINDRE VIDERE VEKST

FIBERBREDBÅND FOR BEDRIFT

lyse.no

VI LEVERER

altibox
... BEDRIFT

Administrerende direktør Jan
Christian Bernhardt foran bedriftens
bygg som ble innviet i 2014.

Hundreåring godt rustet for framtiden

John Dahle Skipshandel AS kan levere det næringslivet har behov for. Ved å være i forkant av utviklingen, og alltid innstilt på endringer og forbedringer, er den velkjente skipshandelen godt rustet for de neste hundre årene.

TEKST:
TRUDE REFVEM HEMBRE
FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

Rosenkilden møter en imøtekommende og opplagt Jan Christian Bernhardt. Han holder en powerpoint-presentasjon som dokumenterer historikken og bredden i varesortimentet. Antall handlende kunder teller 1500 og de har flere enn 3000 leverandører, samt et lagerført varesortimentet på rundt 9000 produkter. Stålwire, kjetting, løfteutstyr, taljer, verneutstyr og verktøy er blant produktene vi finner på listen. Sortimentet omfatter 14 varegrupper hvorav seks er knyttet til løfteutstyr.

- Vi kan skaffe alt! Trengs hundre Ipad-er til en oljeplattform, skaffer vi det. Vi er sikkert den største leverandøren av ferdigpoppet pop-corn! Usaltet, legger han til, for det tåler måkene.

Pop-corn? Rosenkilden stusser. Et stort antall tusenlitersekker med pop-corn blir nemlig brukt til forskning på oljeutslipp ved at pop-cornet slippes ut på havet.

FOKUS PÅ FORBEDRING

John Dahle Skipshandel har valgt åtte kjerneverdier som skal prege virksomheten: respekt, kvalitet, sikkerhet, troverdighet, kundefokus, sunnhet, kreativitet og økonomisk fortjeneste.

- Hvem er de viktigste kundene deres?

- Subseanæringen er vår viktigste næring, svarer direktøren.

Han presiserer at alle kunder er viktige, og at de behandler alle med like stor respekt.

- De som nå er små kunder, vil kanskje bli en stor kunde i framtiden. De fleste har vært små en gang...

John Dahle Skipshandel måler årlig kundetilfredshet og har også interne undersøkelser. Telefonisk henvendelse er metoden de benytter for å få positive reaksjoner, men er aller mest opptatt av hvordan de kan forbedre seg. Dette resulterer ikke i rapporter som stues bort i en skuff, men i konkrete handlingsplaner som systematisk følges opp for ytterligere forbedringer.

- Når det gjelder uønskede hendelser, også tilfeller der det kunne gått galt, så rapporterer vi disse i systemet vårt ProQual. Ved å være i forkant, kan en unngå at det skjer uhell neste gang vi kommer i lignende situasjon.

Han snakker av erfaring:

- Vi må jobbe mye med handlinger før det blir holdninger.

KOMPETANSEDELING VIKTIG

Virksomheten har faste ukentlige møter hvor de gjennomgår prosesser og ser etter forbedringsmuligheter. På den måten har de laget en struktur som fungerer godt.

- Vi har et forholdsvis enkelt kvalitetsstyringssystem, og jobber delvis etter Lean-prinsipper. De senere årene har vi årlig hatt mellom 800 og 1400

JOHN DAHLE SKIPSHANDEL AS

- » Etablert: 1915
- » Eier: John Dahle AS
- » Forretningsområde: Leverandør av produkter og tjenester innen løfteutstyr, maritimt utstyr og fallsikring til industri, offshore og skip.
- » Adm. direktør: Jan Christian Bernhardt
- » Antall ansatte: 38
- » Omsetning: 127 millioner NOK (2014)
- » Internett: www.john-dahle.no

interne rapporter som gir HMS- eller kvalitetsmessige forbedringer. Styring av kvalitet gir forbedret økonomi og mer fornøyde kunder, konkluderer han.

Ledelsen er opptatt av å dele erfaringer. Han forteller at deres HMSK-leder nylig tok en mastergrad, og det har hele organisasjonen nytt godt av. Kunnskap blir tatt i bruk og satt i system.

Firmaet bidrar også sterkt til å designe utstyr, for eksempel en ny ROV-sjakkell. Ofte får de forespørsler fra kunder som har behov for noe som ikke finnes, og da lager flinke folk gode løsninger.

- Dette har de fått gode tilbakemeldinger på fra kundene på. Det enkle er ofte det beste, smiler han.

STRATEGI OG HMSK

Direktøren forteller at de har sterk fokus

Det nye HMPE-tauet, ACERA (høymodulær polyetylen; et slitesterkt tau i plast) er lett å håndtere og lav vekt gjør det enklere å transportere. På lageret i Risavika står noe som ligner gigantiske trådsneller. Dette er HMPE, like sterkt som ståltau, i tykkelser fra 4 mm til 80 mm. Foruten at HMPE er ypperlig for blant annet løfteoperasjoner, brukes det også i stedet for fiske-sen, mye sterkere og bedre enn de tradisjonelle typene.

på helse, miljø, sikkerhet, kvalitet og kreativitet. Det kjekkeste han gjør, er å jobbe med strategi. Han sier han gleder seg til å gå på jobb hver eneste dag. Siden 2000 har de hatt en kraftig vekst og gikk fra 19 millioner til 142 millioner i omsetning i 2012. I den perioden ble selskapet to ganger kåret til gasellebedrift. I tillegg kom oppkjøp av selskapet Red Rooster Norge AS i 2014. Direktøren forteller at han har en minimum planleggingshorisont på fem år.

- Vi har ikke råd til ikke å tenke 15-20 år fram i tid. Situasjonen vi er i preger det strategiske arbeidet vårt. Nytt bygg er blant de viktige strategiske grepene vi har tatt, forteller han. I 2014 stod et nybygg på 9700 m2 ferdig i Risavika. De leier ut rundt 500 m2 til ResQ, men har fremdeles noen ledige kontorer med flott sjøutsikt for utleie.

Bygget har fått opp besøksfrekvensen og ansatte synes det er kjekt å invitere på

lunsj. Dette er også viktig med tanke på nettverksbygging og å kjenne kunder og samarbeidspartnere godt.

- Bygg og arkitektur gjør noe med deg. Dette bygget har gitt oss mulighet til å være langt mer i kontakt med kundene.

LANGE TRADISJONER

I John Dahle Skipshandel jobber nå fjerde generasjon i familieselskapet. Administrerende direktør er ikke selv i slekt, men har vokst opp i Helge Myhre-sfæren som opererte i samme segment. De to gründerne, Nygaard og Dahle, startet butikk i Stavanger sentrum. Selskapet var blant de første som startet med pressing av ståltau, og var tidlig med å posisjonere seg mot oljebransjen. Butikken på kaien ble nedlagt i 1999, og etter det tok selskapet en ny kurs og rettet virksomheten fra privat- til næringsmarkedet. I 2000 ble Jan Christian Bernhardt ansatt som markeds-

og kvalitetssikringsansvarlig, og i 2005 overtok han som administrerende direktør. Gjennom generasjoner har kunnskap og interesser gått i arv, og foruten John Dahle dy., er også hans to sønner aktive i selskapet i dag.

RESSURSGRUPPEN FOR RISAVIKA

Bernhardt er nylig blitt med i Næringsforeningens ressursgruppe for Risavika. Han mener det er viktig at næringen står sammen, spesielt i forhold til å påvirke næringspolitikken.

- Ved å løfte hverandre og næringen, blir vi bedre og hever nivået. Konkurrentene våre er ikke kun næringslivet her, men også Rotterdam og Aberdeen, presiserer han.

Han er for øvrig fornøyd med medlemskapet i Næringsforeningen.

- Gjennom deltakelse i ressursgruppen får en treffe nye mennesker, dele erfaringer og holde seg oppdatert, sier Bernhardt.

Vi har ikke råd til ikke å tenke 15-20 år fram i tid. Situasjonen vi er i preger det strategiske arbeidet vårt.

Jan Christian Bernhardt

FRAMTIDSUTSIKTER

I år feirer John Dahle Skipshandel hundre år. Opprinnelig skulle dette være gjenstand for storstilt feiring, men selskapet har som mange andre vært nødt til intensivere kostnadsfokus. En moderat markering i forbindelse med årets julebord har selskapet imidlertid tatt seg råd til.

-Hvorfor lykkes dere?

-Jevnt over i disse årene har vi hatt

en grunnstamme av dyktige folk. Disse menneskene utgjør den viktigste årsaken. Vi har en klar idé om hvor vi skal, vi har fokus på forbedringsområder, og vi har godt avklarte ansvarsforhold. I tillegg betyr det mye at vi har et sterkt styre som ledes av John Lunde.

John Dahle Skipshandel har vært gjennom to runder med nedbemanning, og toppsjefen mener kunsten blir å

balansere mellom å ha en forsvarlig drift på kort sikt samtidig som de skal vokse framover.

-Det verste som kan skje er at den enorme kompetansen vi sitter på skal pulveriseres og forsvinne. Vi har justert kostnadssiden til en tøffere framtid og er posisjonert for å møte den. Vi er klar til å ta av! Det er grunnen til at jeg sitter med et smil om munnen, avslutter Bernhardt.

Aldente Foto: Elisabeth Tønnessen/Museum Stavanger

Historisk førjulsstemning

MUST
MUSEUM STAVANGER

Vil du gi gode kolleger en liten oppmerksomhet før jul? Gjør det på ett av museene våre! Et enkelt glass champagne, tidlig middag, en lang lunsj, mingling rundt en gryte med gløgg.

Hos MUST blir det et førjulstreff dere husker lenge.

51 84 27 00

booking@museumstavanger.no

museumstavanger.no

Bil – et evig miljøproblem?

STEINAR AASLAND • Styreleder i Næringsforeningen

Hvorfor blir aldri bil og biltransport diskutert som et framtidig nullutslippsalternativ? Selv viktige vegprosjekter som ikke vil ferdigstilles før om ti år, og som skal være viktige transportårer i generasjoner, blir framstilt som miljøfiendtlige for evig og alltid.

Miljøparitet de grønne vil revurdere Rogfast og ny E134 over Haukeli og Naturvernforbundet kaller fire felt på en ny E 39 til Kristiansand for en forurensende trafikkmaskin. Dette er alle prosjekter som Næringsforeningen karakteriserer som essensielle og viktige for utviklingen i vår region og Vestlandet for øvrig. I Oslo vil det nye rødgrønne byrådet skrinlegge utvidelse av E18 for å spare miljøet. Argumentene mot den forurensende biltrafikken dukker opp hver eneste gang et nytt vegprosjekt skal bygges ut.

Samtidig har det allerede skjedd en enorm utvikling i utslippene fra bilparken. I september var gjennomsnittlig CO2-utslipp fra nye biler solgt i Norge 100 gram per kilometer. Det er 10 gram lavere enn året før og nesten halvparten av de 178 grammene per kilometer som var tilfellet i 2007. En enorm utvikling, til tross for Volkswagens dieselskandale.

Det vil gå noen år før alle biler som selges har null utslipp og før det virkelig begynner å monne i forhold til de totale utslippene. Men når nå elektriske biler er i ferd med å bli allemannseie og de første hydrogenbilene er i kommersielt salg, er det

mer et spørsmål om når enn om alle biler vil ha null utslipp.

ET TANKEEKSPERIMENT

Jeg er fullstendig klar over at utbygging av kollektivtransport i byene handler om mye mer enn å redusere utslipp fra biltrafikken. I byene er framkommelighet og knapphet på arealer helt sentralt. Uansett hvor miljøvennlige bilene blir, er det ikke plass til at alle skal kjøre selv.

Men la meg likevel invitere deg med på et lite tankeeksperiment. Vi har allerede konkludert med at alle biler som selges vil ha null i utslipp om noen år. Hva så om disse bilene samtidig kan kjøre selv? Det ville ha åpnet for flere virkelig spennende scenario. Biler som kjører hjem for å parkere og ikke tar opp parkeringsplasser i sentrumskjernen, for så å hente deg igjen når du vil hjem. Biler som kjører i "tog" på motorveiene for å øke framkommeligheten og øke sikkerheten. Og ikke minst, bilkollektiv der du bare bestiller en bil via mobilen og som kommer selv når du trenger den. Det høres kanskje veldig science fiction ut, men Google har selvkjørende Lexus testbiler i trafikken i California allerede. En rekke av de store bilprodusentene har tilsvarende løsninger på eksperimentstadiet. Det ryktes til og med

at verdens mest verdifulle teknologiselskap, Apple, er i ferd med å bygge opp og utvikle en egen bilavdeling – og kanskje vil komme på markedet med et selvkjørende elektrisk kjøretøy allerede innen 2020. Da Håkan Gustafson, forskningsleder hos Volvo, besøkte Næringsforeningen i vår, fortalte han om Volvos forsøk med selvkjørende biler – og anslo at selskapet ville ha de første kommersielt tilgjengelige selvkjørende bilene på veiene her i Stavanger innen 2025.

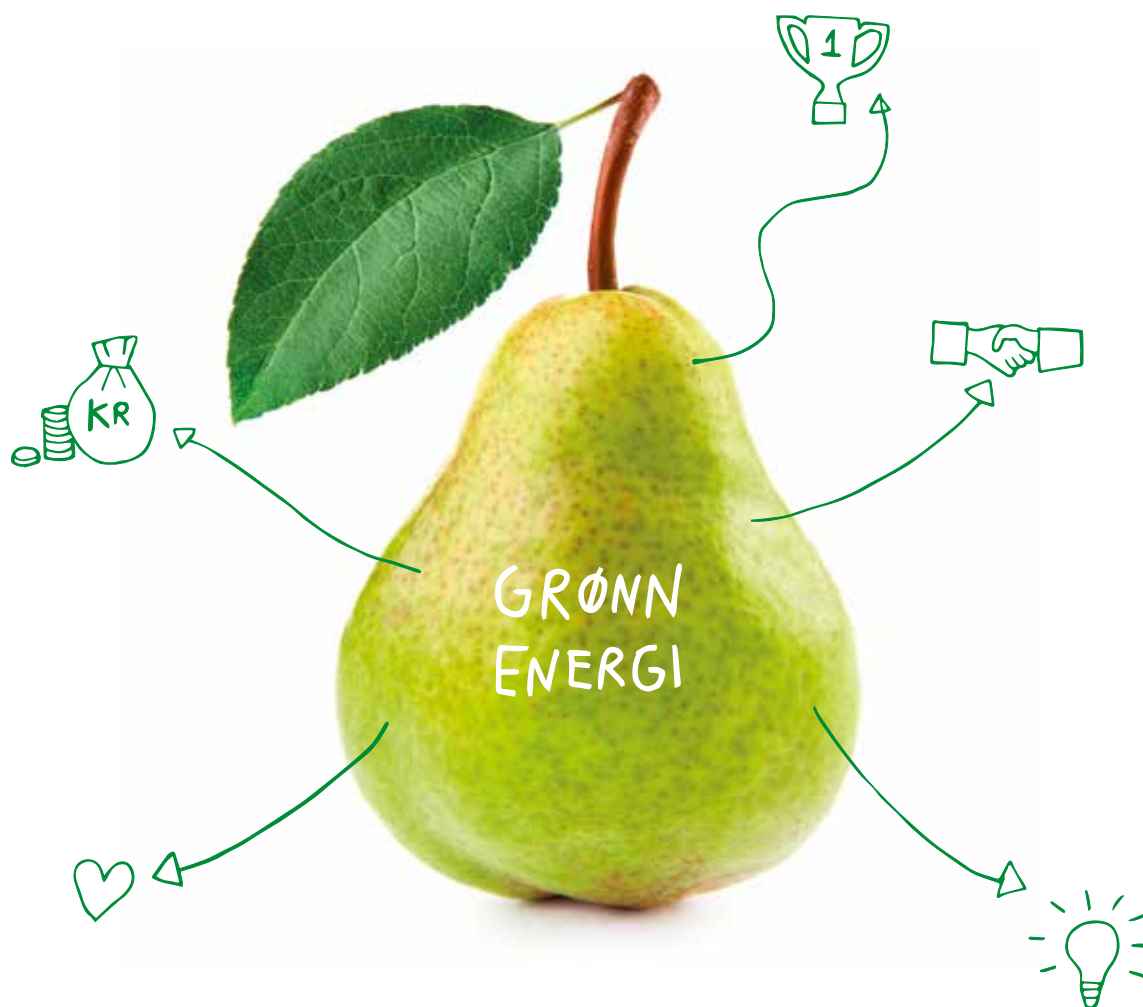
GALSKAP

Så til poenget. Midt opp i denne rivende utviklingen, er det helt fullstendig galt å vurdere biltrafikk som et framtidig utslippsvennlig transportalternativ? Jeg mener nei. I så fall, vil det ikke være fullstendig galskap å i det hele tatt vurdere å droppe viktige utbygginger som Rogfast, E134 og fire felt på E39 sørover – når vi samtidig vet hvor viktige disse prosjektene er for næringslivet i vår del av landet? Heldigvis er det et solid politisk flertall for de fleste av disse veiprojektene per i dag. Men ting forandrer seg fort i politikken. Bare se hva som er i ferd med å skje i og rundt Oslo. Sover vi i timen, risikerer vi at veiene våre ikke har kapasitet til å håndtere en kjøretøypark med nullutslipp om noen tiår.

Heldigvis er det et solid politisk flertall for de fleste av disse veiprojektene per i dag. Men ting forandrer seg fort i politikken.

Steinar Aasland

GRØNT SKIFTE?

Nå kan din bedrift prøve Jobbfrukt. **Helt gratis!**

Alle snakker om det grønne skiftet. Men hvem gjør noe med det? Sunne matvaner på jobben er et godt sted å begynne. Og hva er vel enklere enn å abonnere på frukt og få den levert på døren hver uke?

GRØNT TILBUD!

Nå kan din bedrift prøve Jobbfrukt helt gratis i 2 uker, uten forpliktelser.

Ring oss og ta det grønne skiftet i dag!

Tlf **404 29 505** eller send e-post: **trine@sanpro.no**

Tilbudet gjelder til 30. november!

Dobbel grønn glede!

Ved å motta frisk frukt fra Sandnes Pro-Service er du med på å skape verdifulle og utviklende arbeidsplasser for de som av ulike årsaker faller utenfor det ordinære arbeidslivet.

Det er vi som leverer Jobbfrukt.

Sandnes **Pro-Service**

www.sanpro.no

Krisetider og tiltak

HÅKON SKRETTING • regionaldirektør i INTSOK med ansvar for arktiske områder, Canada, Russland, Kasakhstan, Aserbajdsjan, Kina og Australia

Det er krisetider i petroleumsindustrien. Etter de beste årene industrien har sett, opplever vi nå den verste krisen. Tallene taler for seg. Over 20.000 jobber er borte og det er ikke slutt med det. Nesten halvparten av de ansatte i Norges viktigste industri føler jobbene sine usikre. Finanskrisen for noen år siden var mild bris i forhold til stormen som rir oss nå.

Regjeringen har nylig lagt frem nytt statsbudsjett. Jeg kan ikke finne mye der som avhjelper situasjonen på kort sikt. Riktignok fikk Demo 2000 hundre millioner ekstra for å få frem og demonstrere ny teknologi på sokkelen. Et bra tiltak. Men problemet er bare at det går år og dag før det slår ut i nye arbeidsplasser. Leverandørindustrien trenger mer arbeid nå. Hjelpepakke til Sør- og Vestlandet består av mer veier og tunneller. Rogfast er et kjempebra prosjekt for industrien når det er ferdig, men til det som til alt annet, trengs det folk med rett erfaring og kompetanse.

Statsminister og andre regjeringsmedlemmer snakker om det grønne skiftet og at bedriftene må se etter alternative områder å benytte sine kunnskaper på. Dette er selvsagt en mulighet, men potensialet er så alt for lite til at det kan bidra til å avhjelpe krisen. Offshore vind er vel det området som ligger nærmest, men det bygges ikke så mange slike prosjekter at det bidrar i særlig grad, og aller minst i Norge. Grunnen til dette er enkel: Vi har så billig strøm i dette landet at det kreves store subsidier eller tilskudd skal slike prosjekter bli lønnsomme for mulige investorer. Det samme gjelder for øvrig vindkraft på land.

FULLSTENDIG KORTSLUTNING

Det blir fullstendig kortslutning når miljøorganisasjoner hevder vi skal slutte å bygge ut nye olje og gassfelt og heller konsentrere oss om vindkraft. Det norske folk lever i dag en luksustilværelse i forhold til de meste av verdens befolkning takket være at vi eksporterer store mengder olje og gass med stor fortjeneste for staten. Den samme staten kan ikke leve av et ulønnsomt produkt som elektrisitet produsert ved hjelp av store statlige subsidier. I dag er det slik at det norske folk taper på hver kilowatt vi produserer med vindkraft. Jeg forsvarer likevel at vi skal subsidiere sol og vindkraft. Vi trenger å få frem nye måter

å produsere energi på. Og vi har ingen mulighet å få videreutviklet og effektivisert teknologien for å produsere energi ved hjelp av sol og vind uten vi bidrar med midler til teknologiutvikling og driftserfaring. Men å tro at inntekter fra sol og vindkraft noen gang kan erstatte statens sine inntekter fra olje og gasseskport er direkte naivt.

30. mai i år hadde Dagens Næringsliv et to siders oppslag som de kalte Solcelle-rush i Hvaler. En huseier forteller med begeistring at hans solcelle dekkede tak produserer 3000-kilowatttimer i året. Problemet slik jeg ser det er at året har 8760 timer. Det vil si at taket hans supplerer mindre enn 350 watt til enhver tid i gjennomsnitt. Skal jeg dekke mitt behov for strøm må jeg leie minst 15 nabohus og utstyre dem med solcellepaneler. Alle må skjønne at dette blir "noko attåt" og ikke energi vanlige hjem kan basere sitt forbruk på. Enda mindre noe som kan erstatte inntektene den norske stat har fra eksport av olje og gass.

NOE HELT ANNET

Det som en gang i fremtiden skal erstatte olje og gass som inntektskilde for landet vil sannsynligvis være noe helt annet. Thorium for eksempel. Sjømat har selvsagt potensiale, men i dag har sjømateksporten fortsatt ikke nådd opp i stort mer enn 30 prosent av den internasjonale omsetning som norske leverandørbedrifter relatert til olje og gass står for.

Alt tyder på at olje og gass vil være Norges viktigste inntektskilde i mange tiår fremover. Etterspørselen øker dag for dag, godt hjulpet nettopp av lave oljepriser. Når etterspørselsøkningen overgår tilbudsøkningen, vil prisene igjen gå oppover som i alle tidligere lavprisperioder. Ingenting hjelper så mye mot lave oljepriser som lave oljepriser. Dessverre slår det også bena under flere vind- og solprosjekter rundt om i verden. Disse kan ikke konkurrere uten betydelig økonomisk støtte. Kull og atomkraft er dessverre de mest aktuelle alternative energikilder til olje og gass for mange land.

MENS VI VENTER

Men hva med den norske leverandørindustrien mens vi venter på høyere oljepris? Det er innlysende at industrien må kutte kostnader og tilpasse seg markedet. Det har som jeg startet med allerede resultert i at mange kvalifiserte personer er uten arbeid. Mange er kanskje tapt for petroleumsindustrien for alltid, og så vil vi igjen mangle kompetente folk nå aktiviteten tar seg opp.

En mer proaktiv strategi er å satse mer utenfor Norge. Det finnes mange muligheter verden rundt. Norsk leverandørindustri har økt sin konkurransekraft med over 20 prosent takket være svekkelse av norsk valuta. Det gir norsk leverandørindustri store muligheter til å kapre markedsandeler ute. Dessverre støtter ikke våre myndigheter opp i særlig grad. INTSOK, som er etablert som en dugnad mellom myndighetene og industrien nettopp for å bistå industrien å vinne kontrakter ute, fikk bare 200.000 ekstra i budsjettforslaget. Opp fra 17 millioner kroner til 17,2 millioner kroner. Tenk hva fem eller ti millioner ekstra ville betydd for viktigste eksportindustrien Norge har, etter olje og gass som produkt.

En annen ting som kunne hjulpet med en gang var om oljeselskapene ble pålagt å plugge uproduktive brønner som et motkonjunkturtiltak. Oljeselskapene skyver og skyver på dette. Utgifter som kan utsettes blir utsatt, både fordi en krone er mer enn verd i dag enn om fem år, men nok også fordi en håper på teknologiforbedringer som kan senke kostnadene. Men alt har grenser. Når Statoil ifølge Stavanger Aftenblad betaler fem milliarder norske kroner for rigger som ligger arbeidsløse, og mange oppgaver for de samme riggene skyves på, da bør våre styrende myndigheter ta tak. Det ville vært en bedre hjelpepakke til industrien som sliter og videreutvikling av brønnkompetanse enn løfte om veier og tunneller noen år frem i tid.

DA VAR DET VERRE
SOM FJORTIS! DE
FEITESTE KIRSE-
BÆRENE BLE ALLTID
MODNE SAMME DAG
KLASSEN FIKK
BESØK AV...

På leit etter syndebukker

EINAR BRANDSDAL • statsviter, driver eget konsulentfirma og er tilknyttet Institutt for medie-, kultur- og samfunnsfag, UiS som førstelektor i endringsledelse

Syndebukkfunksjonen har kanskje sine gode psykologiske effekter for de som ikke selv må ta på seg rollen; men enten synderen er lederbukk eller medarbeiderbukk får vi flere uheldige virkninger i organisasjonen.

Barnebarnet skal hentes i barnehagen av farfar. Han finner poden ved et utebord. Ved siden av gutten sitter tre andre femåringer. De blir forhørt av en førskolelærer. Hun vil finne ut hvem som startet slagsmålet der alle fire var involvert. Guttene er solidariske og tier bom stille. De har enda ikke lært at det er viktig å finne en synder, - eller det er ingen? Det skjedde jo bare! I Tyskland leiter granskere i Volkswagen etter hvem som har utviklet og trykket på ja-knappen til å benytte dataprogrammet som manipulerte utslippsverdiene til 11 millioner dieselmotorer. På sokkelen falt en hammer ned fra et stillas i forrige uke. Hvem la fra seg hammeren som nesten traff en vedlikeholdsoperatør som gikk forbi? En liten gruppe er nedsatt for å finne svaret.

Det kan være flere grunner til de nevnte undersøkelsene. Det kan være at man vil finne årsaken til at noe uønsket har skjedd, og at man vil ta lærdom av det, slik at det ikke skjer igjen. Det kan være at man ønsker å kartlegge ansvarsforholdene. Uten klare ansvarsforhold blir nemlig enhver organisasjon en rotebutikk der den ene hånden ikke vet hva den andre gjør, eller det blir uklart hvem som har myndighet til å beslutte hva. Men ofte ender disse granskningene opp i at man leiter etter syndebukker. Og syndebukk blir man først når man holdes ansvarlig og straffes for uønskede hendelser som man ikke selv har forårsaket.

EN VELKJENT FIGUR

Syndebukken er en velkjent figur både i litteraturen og i dagliglivet. I bokenes bok, Bibelen, fortelles det om israelittenes regler for soningsoffer: De skulle blant annet legge alle sine synder på hodet på en geitebukk som deretter ble jaget ut i ødemarka. Disse syndofferbukkene bar dermed med seg alle syndene bort fra folket, slik at gruppa ble skyldfri. I organisasjoner kan både ledere og vanlige medarbeidere bli utpekt til – eller selv ta på seg rollen som syndebukk. Lederen som syndebukk er velkjent. I Norge

har vi denne sesongen 16 lag i eliteserien i fotball. Fem av dem har i skrivende stund skiftet trener. Begrunnelsen for trenerskifte er i de fleste tilfeller at han ikke har oppnådd de sportslige resultatene som var forventet. Den rasjonelle forståelsen er at det er en sammenheng mellom trenerens dyktighet og lagets prestasjoner. Det er en ytterst tvilsom årsaksforståelse. Sjelden heves lagets prestasjoner mer enn som en liten "ta seg sammen-effekt" i neste kamp. Og det vanlige ved trenerskifter er at mesteparten av det øvrige trenerapparatet med assisterende trener, keepertrener og det øvrige støtteapparatet, blir værende. Nei, trenerskifter i fotball har nok en renoveringsfunksjon. I den grad stillingen annonseres kunne det stått: Interessert i jobb som syndebukk? Kontakt direktøren i Start. Mye tyder på at næringslivsledere også oftere enn tidligere må avfinne seg med å bli gjort til syndebukker. Styrene har gjerne behov for å vise handlekraft, mens omgivelsene med media i spissen, driver heksejakt. Resultatet er at lederen går, selv om han eller hun ikke er årsaken til det som skjer. Vi synes å ha en grunnfestet forståelse av at å ta ansvar for en leder er å forlate skuta. Sånn er det selvfølgelig ikke. Å ta ansvar er like mye å bli sittende og rydde opp.

TRE FORKLARINGER

Medarbeidere som pekes ut som syndebukker er heller ikke uvanlig. Mange varslere har endt opp i rollen. Innenfor sikkerhetsarbeid lever fortsatt den amerikanske forståelsen kalt atferdsbasert sikkerhet. Her rettes oppmerksomheten mot den enkelte arbeidstakers holdninger og atferd. Ved å korrigere atferd og lage gode sikkerhetsvaner vil man heve sikkerhetsnivået. Utfordringen med denne forståelsen er at man individualiserer årsaksforklaringene. En produksjonsbedrift er nemlig et tett samspill mellom menneskelige, organisatoriske og tekniske forhold der feilhandlinger ikke kan isoleres fra kvaliteten på prosedyrer, tekniske utforminger, ledelse og arbeidsmiljø. Når enkeltpersoner bryter sikkerhetsregler er

det vanligvis tre forklaringer: De vet ikke bedre – de har ikke kompetanse til å gjøre det rette. Eller de er ulykkesfugler – det er menneskelig å gjøre en feil, og noen er av natur tilbøyelige til å gjøre flere feil enn andre. Den tredje og aldri akseptable grunnen er at noen er ugangskråker – de gjør feil med hensikt. Det som skjer i mye granskingsarbeid er at vi leiter etter ugangskråker. Hvem plasserte den forannevnte hammeren slik at den kunne falle ned? Finner man den ansvarlige og han eller hun er inkompetent i forhold til den jobben vedkommende er satt til, eller hendelsen skyldes det som må betegnes som et hendelig uhell, blir resultatet lett at vedkommende blir merket som syndebukk. Det er lettest slik!

TO UHELDIGE VIRKNINGER

Syndebukkfunksjonen har kanskje sine gode psykologiske effekter for de som ikke selv må ta på seg rollen; men enten synderen er lederbukk eller medarbeiderbukk får vi minst to uheldige virkninger i organisasjonen. For det første er alle enige om at man ikke skal straffes for noe man ikke kan lastes for. Det strider mot de fleste rettferdighetssans. Bedriftskulturen blir råtten dersom det blir gjort et system av å finne syndebukker. For det andre hindrer det evnen til å lære. Kravet om raske lederavganger kan eksempelvis føre til at ledere blir overforsiktige og dette hindrer nyskaping og omstilling. Det bidrar heller ikke til at man kan lære av sine feil og skaper gode miljøer for læring. En lærende kultur innebærer at alle i organisasjonen aktivt søker etter feil og tør å rapportere feil og åpent dele erfaringer.

Fra Tyskland og Volkswagen rapporteres det at mer enn to, men langt færre enn ti står bak svindelen som førte til at bilenes datasystem viser lavere utslipp enn det bilene egentlig har. Volkswagen nye sjef Matthias Müller, sier at fire ansatte er suspendert som følge av jukset. Av de fire hadde tre ansvaret for motorutviklingen på forskjellige nivåer. Ut i ørkenen med syndebukkene og kjør videre!

Fleksible og moderne kontorer til leie

Smørfabrikken fra 1887 fremstår nå som et attraktivt kontorbygg. Stilen er åpen, moderne og rustikk. Det er høyt under taket.

Smørfabrikken har fem etasjer. Utleieareal inntil ca. 1 200 m². Bygget er fleksibelt, utleier er fleksibel. Du kan leie en halv etasje, en etasje eller kanskje tre? Kortere eller lengre leietid.

Smørfabrikken ligger vis-à-vis Fiskepiren. Det er her, i Stavanger sentrum, du nå kan leie moderne kontorer med historie i veggene.

Kontakt oss for nærmere informasjon

Thomas J. Middelthun
+ 47 901 34 575
tjm@ogreid.no

Merethe Svensen
+ 47 948 88 908
ms@ogreid.no

1887

SMØRFABRIKKEN

Høstkampanje på leveringsklare Nye **Ford Mondeo**

KUNDEFORDEL!
Ekstra utstyr for kr. 25.000
inkl. i prisen.

➤ NYE FORD **MONDEO** med intelligent AWD firehjulstrekk er ankommet

Ford **Mondeo** Titanium **AWD** firehjulstrekk, 2,0 TDCI, 150hk manuelt gir fra **kr 409.000,-**
Ford **Mondeo** Trend, 1,5 TDC, 120hk manuelt gir fra **kr 312.000,-**

* Eksempel lån: Effektiv rente: 4,68 %, kr 150 000,- o/5 år, etabl./tingl. 4 500,-, Totalt: kr 168 276,- NB: ved evt. finansiering utover 3 år, blir renten endret til gjeldende markedsrente f.o.m. år 4 p.t 4,95 %.
Forutsetter kredittgodkjenning via Ford Credit. Forbehold om trykkfeil. Kampanjen gjelder t.o.m. 31.12.2015

Stavanger - Sandnes
Stokkamyrveien 26

Åpningstider:
Man-fre 08:00 – 16:30
Tirs 08:00 – 20:00
Lør 10:00 – 14:00

KVERNELAND BIL

kvernelandbil.no

Ren bilglede. Siden 1921.

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

SULDAL BILLAG BUSS AS

Beliggenhet: Suldal

Suldal Billag Buss as er et snart 100 år gammelt selskap som hadde sitt opphav i rutetrafikk i Suldal, men har gjennom mange år utvidet bussdriften til å omhandle rute og turbuss i mange deler av regionen. Har de siste årene satset en god del på fornying og økning i turbuss. Har 11 små og store turbusser. Administrasjon og verksted ligger på Suldalsosen i Suldal kommune. 35 ansatte inkludert fem mekanikere som også driver kommersielt.

PROSJEKTUTVIKLING1

Beliggenhet: Sandnes

Kontaktperson: Svein Olav Rege, 917 99 329, sor@prosjektutvikling1.no

Selskapet ble etablert høsten 2014. Prosjektutvikling1 driver med utleie av prosjektleder til utviklingsselskaper (boligområder/utbygginger) for planlegging og gjennomføring av infrastruktur som VVA-lek og grøntområder. Er for tiden engasjert som prosjektleder i Noresunde Utviklingsselskap AS og Midtfjell Utviklingsselskap AS samt prosjektmedarbeider i Jåsund Utviklingsselskap AS.

SAFER

Beliggenhet: Stavanger

Kontaktperson: Elsa Søyland, daglig leder, 997 93 686, elsa.soyland@safer.net
Web: safer.net

SAFER – Stavanger Acute Medicine Foundation for Education and Research – er et læringscenter som er opprettet i samarbeid mellom Stavanger Universitetssykehus, Universitetet i Stavanger og Laerdal Medical AS. Formålet med senteret er å styrke akuttmedisinsk opplæring og pasientsikkerhet, i første rekke gjennom å stimulere kompetanseutvikling av aktuelt personell hos de tre initiativtakerne. Senteret skal også drive forskning og utvikle kurstilbud. SAFER inngår i et aktivt nettverkssamarbeid med internasjonalt ledende medisinske simuleringssentre. SAFER tilbyr opplæring for alle ledd i kjeden som redder liv, fra varslings og basal akuttmedisinsk behandling både for prehospitalt og innsjehospitalt personell, til avansert medisinsk behandling.

ACTIONBALL

Beliggenhet: Sandnes

Kontaktperson: Rune Ikdal, salgssjef, 915 53 788, rune@actionball.no

Et multi-treningsanlegg på 3.500 kvadratmeter med innendørs fotball, squash, beachvolleyball og golf på en av to Full Swing Golf-simulatorer. Actionball tilbyr teambuilding og firmafester for bedrifter i alle størrelser. Her skreddersys arrangementene etter kundenes ønsker, og Actionball har alle rettigheter med tanke på servering. Actionball har også konferanserom til disposisjon.

SKARPSINN AS

Beliggenhet: Stavanger og Haugesund

Kontaktperson: Espen Devold, byråleder, 984 58 100, espen@skarpsinn.no
Web: skarpsinn.no

Skarpsinn er en blanding av strategier, designere, tekstforfattere og digitale kreatører. Skarpsinn utvikler kommunikasjon som påvirker indikatorene og handlemonster. De bruker dyp innsikt og strategisk kunnskap som drivstoff for kreativitet. De kaller det effektiv kreativitet. Skarpsinn bidrar med langsiktig merkevarestrategi, intern stolthetsbygging, markedsføring og innovasjonsprosesser. Mest av alt bidrar Skarpsinn med de gode idéene.

GOE-IP AS

Beliggenhet: Stavanger

Kontaktperson: Asle Ravnås, Web: goe-ip.com

Global Organic Energy – GOE-IP are increasing oil recovery ratio from reservoirs. In reservoirs that have been water injected over a long period, water channels with low oil saturation are formed and become the main transport system for injected water. This means that a small amount of oil and significant volumes of water (80-95%) are produced from the field in the tail production. GOE-IP has identified and tested a microbial culture that can be used to plug the water-bearing reservoir zones. The culture's location, plug growth and properties are managed and controlled through an injection design that includes nutrition, water chemistry and injection rates. The plug is expected to be self-regulating and grow in size when water saturation in the environment increases.

PETROLUTION AS

Beliggenhet: Sandnes

Kontaktperson: Kjartan Gilje, Sales/Business Development, 954 03 994, kjartan.gilje@petrolution.no
Web: petrolution.no

Petrolution AS – et firma med solid kompetanse. Petrolution tilbyr ingeniørtjenester og produktutvikling, så vel som kundetilpassede løsninger og produkter. Selskapet har bred erfaring fra oljerelatert industri, men kan også tilby tjenester til lokal industri på tvers av bransje. Petrolution er sterke på utvikling av mekanisk utstyr gjerne drevet av hydraulikk, men kan også tilby elektrisk drevne og elektronisk styrt systemer. Selskapet kan tilby mulighetsstudier, problem-løsning og konseptutforming, konstruksjon, bygging og igangkjøring, 3D-modellering og fremstilling av fabrikasjons- og produksjonstegninger.

GORGON VAKTMESTERSERVICE AS

Beliggenhet: Stavanger

Kontaktperson: Torstein Hafsoe, 51 54 14 88, torstein@gorgon.no
Web: gorgon.no

Gorgon er et firma som tilbyr alle typer vaktmestertjenester til borettslag, institusjoner, organisasjoner, barnehager, industribygg, forretningsbygg, privatboliger og andre offentlige eller private eiendommer. Gorgon tar på seg hele vaktmesteransvaret, utarbeider arbeidsinstruks og tar vaktmesterjobben til fast pris. Lang erfaring i allsidig vaktmesterpraksis sikrer faglig kvalifisert utførelse og kontroll. Gorgon satser på utdannede fagfolk innen de fleste kategorier, og tar seg av alle dine vaktmesterbehov og holder styr på dine serviceavtaler. Denne pakken ønsningen medfører at dine utgifter til vaktmesterarbeid holdes nede på et minimum.

AMUSE AS

Kontaktperson: Rune Skandsen, 90662456, rune@hammergaarden.no

Amuse As er et holdingselskap som eier og driver flere virksomheter. Blant disse er: Egersund Utvikling AS, Hammergården Egersund AS, Kniv og Gaffel AS, Kosen AS, Kniv & Gaffel Catering AS, Mamas Pizza AS, Lucky Bowl Stavanger AS. Amuse As har ingen ansatte og er 100 prosent eid av Rune Skandsen.

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

TIDAL SAILS AS

Beliggenhet: Haugesund
Kontaktperson: Are Børgesen, 901 68 686,
are@tidalsails.com
Web: tidalsails.com

Tidal Sails captures stream energy from slow moving water to produce electricity at the lowest cost in the market, with minimal environmental impact. Tidal Sails AS was established in 2004 by commercial airline pilot Are Børgesen. Since its formation, the company's approach to tidal power production has been based on linearly moving sails fixed to wire systems. Such systems theoretically yield greater potential efficiency compared to rotational systems, which in turn facilitates relatively higher production at lower current speeds.

LEOGRIF AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Espen Christensen, daglig leder,
982 28 102, ec@leogriff.com
Web: leogriff.com

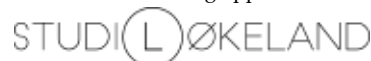
Leogriff har håndtert kundenes Intellectual Property (IP) og utviklet deres strategi siden 2002. Leogriff kommer med råd om IP-planer, verdsetting og handlingsromanalyse (FTO - Freedom to Operate). Selskapet håndterer patenter, forretningshemmeligheter, opphavsrett, varemærker, design og bistår i å løse konflikter. Leogriff har vi kombinert teknologi-, industri-, næringsliv-, IP påtale- og juridisk bakgrunn. Selskapet har mer enn 90 års akkumulert hands-on erfaring i IP-strategi, IP-ledelse og IP-basert næringsutvikling. Leogriff identifiserer og verdsetter din IP. Dette betyr en bedre exit, noe som er viktig ved sammenslåing eller når nye investorer er invitert.

STUDIO LØKELAND

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Guro Løkeland Hovda,
sivilarkitekt MNAL, 93283892, guro@studio-l.no
Web: studio-l.no

Studio Løkeland er et arkitektkontor som eies og drives av Guro Løkeland Hovda, sivilarkitekt MNAL. Kontoret har erfaring fra prosjekter knyttet til bolig og næring, alt fra nybygg, ombygging, renovering, tilbygg, eneboliger, fritidsboliger, interiør for bolig, butikk og kafé, og utendørs planer for hage og gårdsrom. Kontoret legger vekt på tett dialog med oppdragsgiver og håndverkere for å sikre at resultatet blir mest mulig i tråd med intensjonen og oppdragsgivers ønsker. Målet er å skape gode, helhetlige prosjekter som fungerer til sitt formål, og som tilfører omgivelsene og brukerne noe ekstra i form av arkitektonisk kvalitet og opplevelse.

ESCAPE TRAVEL

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Tonje Røiland, 51 52 71 40,
stavanger@escape.no
Web: escape.no

I 2014 fant to av Norges største reisearrangører – Escape Travel og Sabra Tours – tonen, og ble med det Norges største rutenflybaserte reisearrangør. Escape skreddersyr spesialreiser innenfor elvecruise, cruise, rundreiser, sportsreiser, kor- og korpsreiser, singelreiser, studiereiser for utdanningssektoren, landbruksreiser og drømmeferien for deg som vil utenom det vanlige. Merkevarene Carpe Diem Singelreiser og Sabra Fokusreiser inngår også i Escape Travel AS.

MUD JEANS SKANDINAVIA AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Mike Dongelmans, 412 46 650,
mike@mudjeans.no
Web: mudjeans.no

Mud Jeans er et klesmerke som selger kvalitets-moteklær av økologisk, resirkulert og rettferdig produsert bomull (GOTS sertifisert). Mud Jeans bruker kun bomull dyrket av bønder tilsluttet Fairtrade eller BCI-organisasjoner (bettercotton.org). Mud Jeans International ble etablert i Nederland i 2008 av Bert van Son (med over 30 års erfaring fra tekstilbransjen) med ønske om å endre tekstilindustrien fra en av de største miljøsynderne i dag, til en bransje som tar miljø, knapphet på ressurser og arbeideres vilkår på alvor.

STAB AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Kennet Pettersen, daglig leder,
466 12 776, kennet.pettersen@stab.no
Web: stab.no

Stab AS ble etablert i juni 2013. Stab er en bedrift med formål å bemanne bygge- og anleggsbransjen, samt industrien i Rogaland når de har topper. Selskapet holder til i moderne lokaler i DNB Arena. I bedriften er det fire i administrasjonen som har over 25 års erfaring i bemanningsbransjen. Stab AS rekrutterer folk via egen rekruttering i Rogaland og NAV sine kanaler. Selskapet har høyt fokus på HMS og kvalitet i alle ledd. Stab AS har 130 medarbeidere på jobb, og leverer kun til proffmarkedet.

STAVANTAGE AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Bjart Sterner Berge, 959 84 189,
bjart.berge@stavantage.com
Web: stavantage.com

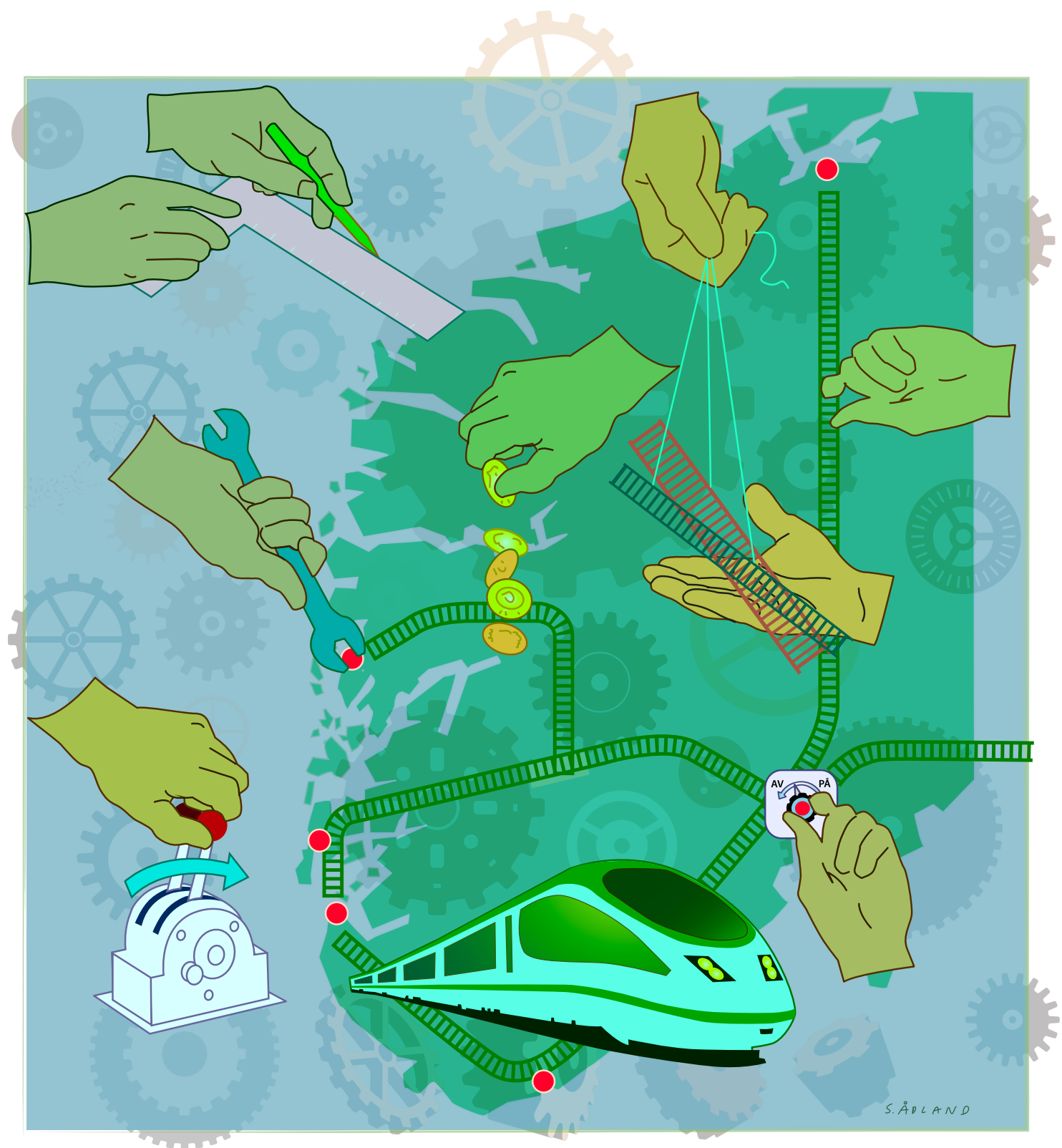
Stavantage AS offers World wide IT Consultant Services. The company offers advanced software design and development in the z/OS and z/VM environment. Stavantage offer services for UNIX, Linux and Windows, and web applications such as WordPress, ASP.NET, Web Shop, AngularJS, PHP, Java, C# og SQL. Stavantage AS is a registered partner of CA Technologies, and Achilles JQS qualified.

NAV EIGERSUND

Beliggenhet: Egersund
Kontaktperson: Lise Karin Gravdal Lode,
480 75 199, lise.karin.gravdal.lode@nav.no
Web: nav.no

NAV Eigersund har 25 ansatte som arbeider med veiledning og oppfølging innenfor NAVs tjenestespekter. Som en del av tjenestene tilbyr de bedrifter vederlagsfri rekrutteringsbistand. De kan hjelpe med arbeidskraft til alle typer stillinger og vikariater. Dersom det er ønskelig publiserer de stillingen på nav.no. Bedriften tar seg selv kontakt og avklarer kandidatene. NAV Eigersund har en rekke fornøyde bedrifter som opplever å få vel kvalifiserte ansatte og en mindre ressurskrevende rekrutteringsprosess.

JOSTEIN SOLAND

Om penger, prosjekter og perspektiv

Vi nordmenn sitter på et av verdens største pengefond – Statens pensjonsfond utland eller Oljefondet. I vår region snakker vi om krise fordi arbeidsledigheten er fordoblet det siste året – fra 1,8 til 3,6 prosent. Når offshoreindustrien rammes, oppleves fallet fra arbeidslivets best betalte jobber til NAV – dramatisk. Nå blir vi invitert til å tenke nytt! Vi har penger. Hvor er prosjektene og perspektivene?

Oljefondet har plassert sine 7000 milliarder kroner i aksjer, obligasjoner og eiendom – i utlandet. Er det som kollektive rentenister vi skal sikre framtiden for våre etterkommere? Eller skal vi bygge landet her hjemme? Slik at våre etterkommere kan tjene til sin egen pensjon? Da må vi investere innenfor områder som sikrer framtidig verdiskaping i kunnskapssamfunnet: Forskning, utdanning og samferdsel. Som for eksempel i et høyhastighetsnett for Sør-Norge.

PENGER

Fem millioner mennesker med sju tusen milliarder kroner plassert rundt omkring i verden – inviterer til den rene Onkel Skrue-tilværelsen. Vi kan jo bade i penger. Men vi våger ikke å bruke dem her hjemme i frykt for inflasjon og framtidige pensjonsforpliktelser. Samtidig har vi investert hundrevis av milliarder i Nordsjøen uten at det har bekymret våre samfunnsøkonomer. Derfor kjøper vi utenlandske aksjer og obligasjoner. Slik blir vi en nasjon av kapitalister: På våre penger skal andre skape nye penger...

Oljefondet har også gått inn i eiendom. I 2010 kjøpte «vi» våre første eiendommer i London. Nå skal det investeres 1 milliard hver uke framover – inntil inntil fem prosent av 7000 milliarder. Til sammen 350 milliarder kroner. Samtidig har Statoil – en av de største bidragsyterne til Oljefondet – måttet selge hovedkvarteret sitt på Forus. Det ble 2,6 milliarder kroner til Statoil sine aksjonærer. Nå leier selskapet hovedkontoret sitt tilbake fra Colony Capital i Los Angeles for 144,2 millioner kroner i 2015. Samtidig åpner Oljefondet et nytt eiendomskontor i Tokyo. Norsk eiendomsforvaltning skal testes i Solens Rike. Ikke på Forus...

PROSJEKTER

Planene for Statoils nye hovedkvarter ble presentert våren 2014 – med valg av arkitekt og byggeledelse. Statoil venter nå på godkjenning av reguleringsplanen. Men hva skjer når den kommer? Når Statoil nedbemanner,

oljeprisen forblir lav, og Statoil er bundet av en leiekontrakt på 15 år?

Våre folkevalgte etterlyser nettopp prosjekter som kan gi sysselsetting og åpne for nye næringer. Statoils nybygg er et lite prosjekt i en slik sammenheng – men et eksempel på hvilke resultater vi får når vi ikke tilpasser forvaltningen av Oljefondet til dagens virkelighet.

Stortinget bestilte i 2009 en utredning om et framtidig høyhastighetsnett i Sør-Norge – med sikte på bygging. Det gikk med 80 millioner kroner i konsulenttimer fra inn- og utland før utredningen i 2012 kunne leveres til Senterpartiets samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa. Reisetiden mellom landets fire største byer kunne komme ned til i underkant av to timer og 30 minutter, og prisen ville bli 900 milliarder, ifølge statsråden. Alternative traséer mot Bergen – gjennom både Numedal og Hallingdal - og Trondheim - gjennom Østerdalen og Gudbrandsdalen - ble utredet. For alle disse traséene var prisen 900 milliarder kroner. Men en trengte jo bare en av dem – da ble prisen 600 milliarder.

OG PERSPEKTIV

Dagen etter at Høyhastighetsutredningen ble presentert, kunngjorde Bjørn Kjos at Norwegian hadde bestilt 220 nye fly. Kjos satte dagsorden. Fokus på miljø og framkommelighet ble overskygget av denne verdens største flybestilling. Miljø og framkommelighet hadde nettopp vært driveren bak høyhastighetsarbeidet. Men den konkluderte med at miljøregnskapet ville bli negativt.

Slik går det når sentrale forutsetninger var feil. Det ble regnet inn full innstøpning av samtlige tunneler, og at 55 prosent av alle reisende fortsatt ville fly. I etterkant viser analyser at 94 prosent av tunnelene ikke trenger å støpes inn. Erfaringer fra utlandet med nye høyhastighetsstraséer tilsier at dagens flyruter mellom våre storbyer ville ha blitt avvirket – unntatt mating til internasjonale flyruter. Norwegian og SAS har eksempelvis i dag til sammen 44

daglige avganger fra Stavanger til Oslo. Det blir mange passasjerer og togsett. Men Norwegian vant kampen om dagsorden og dermed kampen om mediene og de folkevalgte.

Senere på våren 2012 presenterte Jernbaneverket InterCity-trianglet (IC) mellom Halden, Lillehammer, Skien og Oslo. Hadde samme miljøkalkulator blitt lagt til grunn for IC som for høyhastighetsnettet, ville kalkylen ha vist at høyhastighetsnettet kommer fem ganger bedre ut – enn IC.

Dette regnestykket kom aldri ut. Derfor vedtok Stortinget å investere 130 milliarder i IC-trianglet. Byggingen er i full gang – men til andre standarder enn de som vil være nødvendige for et framtidsrettet høyhastighetsnett slik for eksempel svenskene planlegger sitt...

Kleppas partifelle og etterfølger, Marit Arnstad, klarte å gjenta feilprisingen på 900 milliarder - før hun stappet utredningen i skuffen. Der ligger fortsatt landets største samferdselsprosjekt og kanskje viktigste distriktspolitiske virkemiddel noensinne.

Høyhastighetsnettet burde være en innertier for enhver senterpartipolitiker: Nye og tidseffektive tog mellom kysten og innlandet, høyfrekvente avganger som kan betjene ulike steder til ulike tider, med passasjerer om dagen og gods om natten. Med riktige forutsetninger lagt inn i miljøregnskapet, blir dette positivt. Byggingen vil kunne gi betydelig sysselsetting over 15-20 år.

Det er på tide at samferdselsministeren trekker ut skuffen igjen... Det er sannsynliggjort høyhastighets-prosjektet vil gi en betydelig stimulans i dagens økonomiske situasjon og for et par tiår framover. En investering i høyhastighetsnettet vil kunne vitalisere store deler av landsbygda i Sør-Norge. Alternative kalkyler har vist at det også vil kunne gi et positivt driftsresultat – en riktig investering i dag for framtiden: Ja, vi bygger dette landet – også med en framtidsrettet infrastruktur – hvis Oljefondet flytter noen av sin penger fra utlandet til hjemlandet.

Meet one of the faces of ALBA

The multilingual Dr. Stella Aguirre was born in South Africa, spent her 20s in Portugal, married a Brazilian, and transitioned to Norway as an adult. Moving abroad again and again, and across cultures has impacted her character. She can't fully identify herself with any of the countries she's lived in, which makes her a prime example of globalization.

BY: ELISABETH BERNTSEN
FOTO: PEDRO PATELA

Dr. Stella Aguirre knows when it's appropriate to joke about culture, the difference between prejudice and ignorance, and that it's okay to express one's struggles. She knows what it's like to leave behind your loved ones and recognizes the importance of seeking comfort, as well as

confiding in friends you have barely just met. She's one of the initiators behind ALBA (Association for Luso-Brazilians and Friends, Rogaland) that was recognized as an official NGO earlier this year.

DEMISTIFYING CULTURE, ONE STEREOTYPE AT A TIME

"We want to keep our stories, our traditions, and our culture alive. But more than that, we want to be able to help others who come here for the first time, and are in a similar situation to us, and who may be struggling to

understand Norwegian culture. We tell them not to believe those nasty cartoons," says Aguirre and laughs. As she explains what it's been like to live in Norway, she refers to the illustrations in the book "The Social Guidebook to Norway" by Julien S. Bourelle. The reference is well-known thanks to a plethora of Norwegian newspapers and expat bloggers. It's a book with ironic illustrations by Nicholas Lund, portraying that Norwegians have no emotions whatsoever until intoxicated. "That's a horrible stereotype. Yes, we can laugh about it, but it's not

true. Those aren't the Norwegians I know. We want to be there to help other newcomers demystify these stereotypes." Aguirre and her husband have been in Norway for a long time, and have already been through "the tear and the drama" of transitioning. They know that assimilation into a new culture requires a lot of acceptance, and that support from those with a similar background can be of great guidance.

NORWEGIANS ABROAD

Let's remember that Brazilians and Portuguese aren't the only ones seeking each other's company while away from familiar grounds. Norwegians enjoy their chartered holidays in the canary islands where they can get a hold of "Järlsberg" and thousands of Norwegians gather at the Seamen's churches around the world each 17th of May to eat hot dogs and ice cream. It's less awkward to compete in a sack race in your "bunad" if you don't have to explain why it feels natural to you. Why shouldn't Luso-Brazilians do the same? It's a comfort to know that someone else understands what you're excited about, what you find difficult, and why certain things awaken unfamiliar feelings.

ON BECOMING A MOTHER

Aguirre has moved several times in her life, but she is clear about one thing: becoming a mother changes your entire perspective. She explains how language is an important element for communication between the different generations. An understanding of your own cultural background can be very satisfying and though you may not always identify with it, it explains all the little things that makes you, you. Multilingualism is a sought-after competence and can open doors in the future. We all want what is best for our children, and with international backgrounds, we want to see them embrace that. « ALBA came about from meeting up with other parents, who expressed similar concerns. We're in Norway and ready to embrace this new culture and embrace this new way of life- but at the same time, we need our children to understand that when mom starts ranting and raving, and waving arms about- There's a reason for that. It's a part of our culture," Aguirre says. "When my girls go back to Portugal, they stand out." It's not necessarily positive or negative, but it's clear that they are different than the other children. They've practiced other ways of thinking and seen other ways of doing things, and gained a wider scope of experiences. And that changes how the locals see you." Aguirre moved many times before coming to Norway. When she was younger, she felt as if she was the only child who had to go to school on Saturdays to study her mother-tongue. Now that she has children of

her own, she can relate to her own parents' eagerness for her to practice those skills. And as a matter of fact, Dr. Aguirre holds her position today, Senior Project Manager at SOTS, for the very reason that she's multicultural and multilingual, working with projects all across the world.

ALBA

ALBA was founded by a group of like-minded people who wanted to come together, engage in fun activities, and hold on to their culture, whilst embracing a new one. "We want to help others who come here and who are struggling. We can tell them to relax." A move isn't so unique when you think about how many people immigrate to new countries on a yearly basis. But the experience is different for each individual, couples or family, and the assimilation process is much smoother if you can meet a community of friends who have been through it before. On the move, one might come to discover how little your society at home knows about where your new country of residence. Tales of polar bears, life without electricity, you can hardly imagine what the locals will ask a returning Portuguese. For those who haven't traveled much or lived abroad, it's difficult to envision what life is like in a country like Norway.

BETTER TOGETHER

ALBA Discoveries Club is run by a group of enthusiastic volunteers who organize activities for kids and teens ranging from arts and crafts to cultural awareness initiatives. September was literacy month in Rogaland, so they embraced that and had reading as their activity. Earlier this year, they arranged an Easter egg hunt at Arboreet, with nearly 86 attendees. The weather wasn't promising at that time, but they had already marketed the event, and they ended up sending out an e-mail simply saying : «Look, we're in Norway, so pick up your raingear, and let's do this. When in Rome, do as the Romans. When in Norway, dress as the Norwegians» It resulted in one of ALBA's most successful events, ever! Naturally they also celebrate carnival, and other Luso-Brazilian events but 17th of May is just as much of an important highlight in their program of events.

ALBA is the mother organization of the Discoveries Club, but also a sports club, which is more about doing physical activity, exploring Norwegian nature, and being active as a group. Norwegian and Portuguese is incorporated into the different activities, so that they can practice both languages. Aguirre summarizes, "We're a support system for anyone who needs it, but equally a cultural organization for anyone interested in getting to know the cultures of Portugal and Brazil."

FACTS ABOUT ALBA:

- Associação Luso-Brasileira e Amigos, Rogaland
- (Association for Luso-Brazilians and friends)
- **Founded:** January 26th, 2015
- **Members:** Ca. 100
- **Webpage:** <http://www.albarog.com/>
- **Contact:** secretario@albarog.com

INN EXPATS EVENTS IN NOVEMBER:

- 2/11 Grocery Shopping Orientation
- 5/11 Labor Market Update
- 11/11 CV Registration
- 12/11 Work in Sweden?
- 12/11 Workshop - Basic Photography
- 17/11 Nordsjørített 2017
- 18/11 Join us in celebrating Latvia's national day!
- 24/11 Innovation 4 you!

www.rosenkilden.com

International Network of Norway (INN) - The Region's largest International Network

- » Regional welcome programme for newcomers
- » INN Area Orientation course
- » Out Country Orientation course
- » Repatriation course day
- » Career Re-development programme
- » Cultural awareness
- » Networking
- » Introduction to Norwegian activities and sports
- » Job training sessions for spouses
- » Monthly newsletter in English

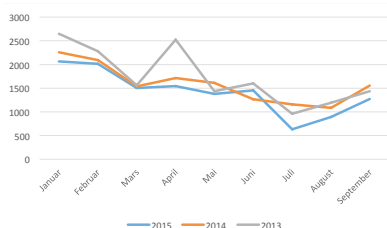
INN team:

Randi Mannsåker and Inger Tone Ødegård

September 2015

1275

utlyste jobber

Det ble registrert 1275 ledige stillinger i løpet av september i Rogaland. Det er en nedgang på 18 prosent sammenliknet med samme periode i fjor, men bare 11 prosent lavere enn 2014. Fortsatt er det industrien og ingeniørfag som henger etter.

	sep.14	sep.15
Ledere	25	22
Ingeniør- og IKT-fag	161	49
Undervisning	100	87
Akademiske yrker	59	73
Helse, pleie og omsorg	517	357
Banre- og ungdomsarbeid	42	71
Meglere og konsulenter	51	30
Kontorarbeid	67	79
Butikk- og salgsarbeid	133	127
Jordbruk, skogbruk og fiske	10	2
Bygg og anlegg	104	108
Industriarbeid	91	36
Reiseliv og transport	84	113
Serviceyrker og annet arbeid	109	115
Uoppgitt	4	6
Totalt	1557	1275

Tallgrunnlaget til rekrutteringsindeksen utarbeides av NAV og presenteres hver måned i Rosenkilden. Indeksen viser hvor mange nye stillinger som ble lyst ut i løpet av hele måneden.

Ståle Johan Knutsen arbeider for å få flere arbeidsledige tilbake i ny jobb.

To av tre fikk ny jobb

To av tre arbeidsledige som søkte hjelp hos Assessit rundt juletid i fjor er i dag i ny jobb. Det finnes med andre ord håp – selv i et tøft arbeidsmarked.

TEKST:
STÅLE FRAFJORD
FOTO: EIRIK ANDA/BITMAP

Ståle Johan Knutsen er regionleder i et selskap med kontorer både i andre norske og nordiske byer. Selskapet jobber med executive search, rekruttering,

leder- og organisasjonsutvikling og står også bak konseptet Årets Unge Ledere.

I løpet av det siste året har Knutsen og hans kolleger arbeidet med svært mange oppsagte – både arbeidstakere og ledere.

- Vi tilbyr en tjeneste som gjør at de som blir arbeidsledige får en mulighet til å profesjonalisere seg innenfor det å søke jobb. Det handler om å skrive CV, finne de riktige stillingene og å skrive den gode søknaden slik at arbeidsgiveren fanger interessen og kaller inn til intervju. Vår jobb er å få søkeren øverst i bunken av alle de jobbsøknadene som kommer, sier Ståle Johan Knutsen.

- Hvordan får man det til?

- Man må jobbe med folk. Det handler i høy grad om å selge seg selv. Mange har ingen erfaring med det. Å miste jobben er for mange sammenlignbart med å oppleve et samlivsbrudd. Vi snakker med dem gjennom flere timer lange samtaler, kjører simulerte intervjuer hvor vi filmer dem og utfører også en kartlegging av personlighet, sier Knutsen.

HÅP

Tall fra NAV viser at i første kvartal i år maktet over halvparten av arbeidsledige

i regionen å skaffe seg ny jobb i løpet av tre måneder. 69 prosent av dem som var i kontakt med i Assessit i november og desember, har i dag fått ny jobb. Av de 116 som fikk hjelp av Assessit i perioden juni-oktober i fjor har 49 prosent fått ny jobb.

- Det er ikke helsvart. Det finns jobber, og det er viktig at man jager de jobbene man vet man kan få brukt det man er god på. Men jeg vil nok tro at minst halvparten av dem som har fått jobb etter å brukt oss, ville hatt problemer helt på egenhånd. Det handler om å bli sett, og vi er på mange måter mer coach enn veileder. Vi skal bygge opp folk, få dem ut og i arbeid.

HØYT UTDANNET

Mange av dem som har mistet jobben i regionen er høyt utdannet og besitter lang erfaring.

- Et stort antall har aldri vært i en situasjon hvor man har mistet jobben. Det er gjennomgående akademikere som tar kontakt med oss nå. Mange opplever en krise, men yngre i større grad enn eldre. Det har noen med erfaring å gjøre, mener Knutsen.

- Hvor håpefull har man grunn til å være om å skaffe seg en ny jobb i dagens marked?

- Vi arbeider også med rekruttering. Det vi opplever er at lite blir annonsert, anslagsvis halvparten av de ledige jobbene som finnes. Har man et nettverk, er det til stor hjelp. Men det er verst for dem i olje- og gassrelaterte jobber som er spisset mot konkrete operasjoner. De har store utfordringer med å finne nye jobber akkurat nå.

- Hva gjør man med dem?

- Alle kan i alle fall ikke bli gründere.

Noen starter konsultentselskap og forsøker å leie seg ut. Det er ennå litt rom for det, men ikke mye. Men vi har nå en følelse av at det kanskje er litt mer aktivitet i en del selskap. Arbeidsmarkedet har vært preget av stor usikkerhet og mange har sittet litt på gjerdet. Det er mer henvendelser til oss nå enn tidligere på headhunting.

TODELT

- Betyr det at man har permittert og sagt opp flere enn det det i realiteten er behov for?

- Det er nok todelt. Mange selskap hadde i større grad råd til å sitte med for stor bemanning. Samtidig preges nok mange bedrifter av stor usikkerhet i forhold til når bunnen er nådd og når nye oppdrag kommer inn. Er ordreboken tom, har man ingen mulighet for å ansette. Men generelt er arbeidsmarkedet i regionen grått. Og arbeidstallene fra NAV er usikre, fordi mange av dem som er oppsagt har gode pakker, eller ennå ikke hatt grunn til å oppsøke NAV. Det kommer til å bli flere etter hvert, tror Knutsen.

For dem er det derfor viktig å begynne å søke jobb umiddelbart, ikke sitte å vente å tro at markedet skal snu, sier Knutsen.

- Det er ingenting som er mer usikkert nå enn arbeidsmarkedet.

- Er man villig til å flytte på seg for å få seg jobb?

- Jeg opplever at mange av dem som er herfra eller er godt etablert i regionen, er veldig avmålt i forhold til det. De fleste opplever nok det som veldig truende.

NYTT OM NAVN

KJETIL REVE

Firmabilansvarlig i Møller Bil Stavanger

Kjetil Reve er tilbake i Møller Bil Stavanger etter flere oppgaver i våre øvrige selskaper. Kjetil har fått ansvaret for personbil firmamarked, og vil med sin allsidige erfaring bidra til å forsterke arbeidet vårt i dette segmentet.

KRISTINE STRÅTVEIT

Regnskapsmedarbeider i AKVA Group

Kristine er ansatt som regnskapsmedarbeider med ansvar for regnskapsføring og lønn for norske datterselskap. Hun er utdannet siviløkonom fra NHH, og kommer til AKVA group fra Økonomiplan.

THOMAS HANSEN SÆLAND

Elektronikk tekniker i AKVA Group

Thomas er ansatt som elektronikk tekniker ved produksjonsavdelingen hos AKVA group på Bryne. Han kommer fra GE Oil & Gas hvor han var havbunnsinstallatør.

VERMUND VETNES

SW ingeniør i AKVA Group

Vermund Vetnes ble 01.08.15 ansatt som SW ingeniør ved utviklingsavdelingen på Bryne. Han har sin utdannelse fra Ohio University, og kommer til AKVA group fra WoodGroup.

MAGNE TORGERSEN

Direktør foretningsutvikling i Øvstebø Gruppen

Magne Torgersen kommer fra stillingen som administrerende direktør i Rica Hotels Vest as hvor han har hatt ansvaret for Rica Airport Hotel, Rica Park Hotel Stavanger og Rica Forum Hotel (nå omprofilert til Scandic). I Øvstebø Gruppen as skal han ha ansvar for utvikling av selskaper i gruppen og vurdering av nye investeringsprospekter. Øvstebø Gruppen har selskap i Sandnes, Gjesdal og på Østlandet innen eiendom, detaljhandel, hotell og reiseliv.

TRINE LISE KLAVENES

Salgs- og markedsansvarlig i Bjørnson Organisasjonspsykologene

Ansettelsen av Trine Lise Klavenes er en del av Bjørnsons strategi for å ta en større markedsandel innen lederutvikling og arbeidsmiljøutvikling både regionalt og nasjonalt. Klavenes har bred kommersiell erfaring fra ulike stillinger innen ledelse, rekruttering, salg og marked. Klavenes er utdannet markedsfører ved BI og har en MBA grad fra Universitetet i Stavanger. Masteroppgaven tok for seg leverandørbedrifter til olje- og gassindustrien i Rogaland, og kunnskapsressursers betydning for innovative holdninger og utvikling av omstillingsevner med tittel: «Leverandørindustrien i Rogaland - fra hvilestilling til omstilling?» Bjørnson Organisasjonspsykologene arbeider med å styrke humankapital som konkurransefortrinn, og har i dag en rekke bransjeledende virksomheter på kundelisten. Sentrale tjenester er lederutvikling, endrings- og omstillingsstøtte, arbeidsmiljøkartlegging- og utvikling, samt konflikthåndtering.

STIG ERLEND EIDSA

Rådgiver i Peanuts AS

Stig Erlend Eidså startet opp 1.oktober, og skal jobbe med rådgivning og prosjektledelse innen foretningsutvikling. Han har erfaring innen ledelse, strategisk rådgiving og samspillet mellom IT og forretning. Stig Erlend kommer fra stillingen som CTO i Pareto Wealth Managment AS.

ANNONSER OG INNSTIKK

Størrelse angitt med BxH.
Prisene er medlemspris.

Helside: 230x310 mm, 194x280 kr. 19.750,-
Halvside: 194x136 mm (liggende) kr. 11.950,-
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) kr. 6.750,-
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

Egersund Net satser hjemme og doubler produksjonskapasiteten

Egersund Net produserer notlin ved anlegget i Egersund. Notlin brukes blant annet i oppdrettsanlegg.

Mens mange bedrifter reduserer eller flytter ut produksjonen, melder notlinprodusenten Egersund Net AS om gode tider og investeringslyst hjemme i Norge, til og med i konsernet Egersund Group sin «hjemmehavn». For å ha mer å gå på produksjonsmessig, utvides de eksisterende produksjonslokalene på Eigerøy med 1.100 kvadratmeter.

TEKST / FOTO:
JOHAN AAKRE

Bygget skal fylles med moderne maskiner og utstyr, og det vil bli vurdert flere nyansettelser når det nye anlegget tar form.

- Notlin blir produsert ved anlegget i Egersund og montert til notposer ved vår fabrikk i Tauragė i Litauen, før sluttbehandling her i byen. Våre kunder er oppdrettere i inn- og utland, med hovedmarkedet i Norge. Kundene i havbruksnæringen merker at etterspørselen etter laks og ørret er høy med gode priser, så da gir det positive muligheter for oss som driver med utvikling og produksjon av notposene fisken vokser opp i, sier daglig

leder Geir Henning Risholm.

Han forteller også at Egersund Net de siste årene har økt markedsandelen i Norge, blant annet ved oppkjøp av en servicestasjon i Kristiansund. Bedriften har nå syv servicestasjoner langs norskekysten der det blir utført service på notposene. Disse stasjonene har blitt betydelig oppgradert med hensyn til effektivitet og miljømessige forhold, mens det ved fabrikk i Litauen er bygget nye produksjonshaller som vil stå ferdig i løpet av inneværende år.

- Investeringsene gir resultater, så vi ser at tiden er inne til også å utvide kapasiteten i Egersund. Her har vi svært dyktige og lojale medarbeidere med høy kompetanse, det er et viktig element når vi valgte å satse lokalt. Alt er ikke avklart, men det kan dreie seg om en investering rundt 30 millioner kroner, sier Risholm.

- Investeringsene gir resultater, så vi ser at tiden er inne til også å utvide kapasiteten i Egersund, sier Geir Henning Risholm.

B-blad

Returadresse:
Næringsforeningen i Stavanger-regionen
Postboks 182
4001 Stavanger

MODERNE
DYKTIG
NYTENKENDE
FANTASTISK
KVALITET
ERFAREN
KREATIV
PROFESJONELL
DESIGN
TRYKK
MEDIA
LØSNINGSORIENTERT
NØYAKTIG
KUNNSKAPSRIK
IMØTEKOMMENDE
EKSPEDITT
ENGASJERT
ENTUSIASTISK
BAUTA
KOMPETENT
PÅLITELIG
LEVERINGSDYKTIG
INNOVATIV

Gunnarshaug
Trykkeri

Telefon 51 82 62 00 • info@gunnarshaug.no • www.gunnarshaug.no